

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta pedagogická

Centrum tělesné výchovy a sportu

**Analýza popularity kolektivních sportů na základních školách
v Karlových Varech**

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Filip Razím

Učitelství pro základní školy, obor Tělesná výchova pro základní školy

Vedoucí práce: Mgr. Karel Švátora, Ph.D.

Plzeň 2024

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „Analýza popularity kolektivních sportů na základních školách v Karlových Varech“ vypracoval samostatně s použitím uvedené literatury a zdrojů informací.

V Plzni, 30. dubna 2024

Filip Razím

Tímto bych chtěl poděkovat vedoucímu práce Mgr. Karel Švátora, Ph.D. za čas a energii, jenž mi věnoval.

Díky patří také Ondřeji Krejčímu za poskytnutí dat z Obce v datech, s.r.o.,

Ing. Jiřímu Kutlákovi, Ph.D. za věcné konzultace a Jakobovi Razímovi za korekci práce.

Anotace

Jméno a příjmení:	Filip Razím
Katedra:	Katedra tělesné výchovy
Studijní program:	Učitelství pro základní školy, obor Tělesná výchova pro základní školy
Vedoucí práce:	Mgr. Karel Švátora, Ph.D.
Rok obhajoby:	2024

Název práce:	Analýza popularity kolektivních sportů na základních školách v Karlových Varech
Anotace práce:	Diplomová práce se zabývá analyzováním popularity kolektivních sportů na základních školách. Cílem práce je podrobně popsat preference žáků na základě zvolených kritérií za pomoci dotazníkového šetření. V části teoretických východisek nalezneme rozbor tématu kolektivních sportů v řadě kontextů za pomoci odborné literatury. Patří mezi ně vzdělávání, fyziologie, sociologie, psychologie, nebo současné trendy mládeže. V metodologii práce nalezneme specifikaci zkoumaného souboru, představení postupu užitého při sběru dat, použité metody ke zpracování získaných dat a jejich podrobný popis. Praktická část nabízí samotné zpracování získaných dat za pomoci vybraných statistických nástrojů.
Klíčová slova:	Základní škola, tělesná výchova, Karlovy Vary, kolektivní sport, analýza popularity
Počet literatury a zdrojů:	35
Rozsah práce:	54 stran; 69 880 znaků s mezerami

Title of Thesis:	Analysis of the Popularity of Collective Sports in Primary Schools in Karlovy Vary
Annotation:	<p>The thesis deals with analyzing the popularity of team sports in primary schools. The aim of the thesis is to describe in detail the preferences of pupils based on selected criteria with the help of a questionnaire survey. In the theoretical background section we find an analysis of the topic of team sports in a number of contexts with the help of the literature. These include education, physiology, sociology, psychology, or current youth trends. In the methodology section of the thesis we find a specification of the population under study, an introduction to the procedure used to collect data, the methods used to process the data and a detailed description of these methods. The practical part offers the actual processing of the obtained data using selected statistical tools.</p>
Keywords	Elementary school, physical education, Karlovy Vary, team sport, popularity analysis

1	OBSAH	
	ÚVOD	7
2	TEORETICKÁ VÝCHODISKA	8
2.1	VÝZNAM A VÝHODY KOLEKTIVNÍCH SPORTŮ VE VZDĚLÁVÁNÍ	8
2.2	FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ POPULARITU KOLEKTIVNÍCH SPORTŮ	9
2.3	SOUČASNÝ STAV A TRENDY POPULARIZACE KOLEKTIVNÍCH SPORTŮ	15
2.4	VLIV POHYBU NA VÝVOJ ŽÁKA DRUHÉHO STUPNĚ ZÁKLADNÍ ŠKOLY	20
3	PRAKTICKÁ ČÁST	25
3.1	METODOLOGIE	25
3.2	METODY SBĚRU DAT	25
3.3	METODY ZPRACOVÁNÍ DAT	25
3.4	ZÁKLADNÍ ZPRACOVÁNÍ DAT.....	27
3.5	KOLEKTIVNÍ SPORTY VE VOLNÉM ČASE.....	39
3.6	VLIV POHLAVÍ NA PREFERENCI VYBRANÉHO KOLEKTIVNÍHO SPORTU	42
3.7	PREFERENCE KOLEKTIVNÍHO SPORTU V JEDNÉ SKUPINĚ PROBANDŮ	43
3.8	HROMADNÉ VYHODNOCENÍ POPULARITY KOLEKTIVNÍCH SPORTŮ	45
4	CÍL A ÚKOLY PRÁCE	47
	DISKUZE	47
	ZÁVĚR	50
	RESUMÉ	51
	SEZNAM LITERATURY	51
	SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK, GRAFŮ A DIAGRAMŮ	54

Úvod

Účast ve sportu a fyzické aktivitě na základní škole hraje klíčovou roli ve fyzickém, sociálním a emocionálním rozvoji žáků. Kolektivní sporty představují jednu z forem tělesné aktivity, která může poskytovat řadu výhod pro žáky. Tato diplomová práce se zaměřuje na studium popularity kolektivních sportů na základních školách v Karlových Varech a na faktory, které tuto popularitu ovlivňují.

V současném společenském a školním prostředí se setkáváme s měnícím se vnímáním tělesné aktivity u mladých lidí. V kontextu stále rostoucího zájmu o moderní technologie a sedavý životní styl je klíčové zkoumat, jaký vliv má tato dynamika na úroveň zapojení žáků do kolektivních sportů a jak případně s negativními trendy efektivně bojovat.

Základní školy v Karlových Varech jsou specifickým prostředím, kde se prolínají různé sociokulturní faktory, školní politiky a dostupnost sportovních zařízení. Tato studie se snaží poskytnout hlubší porozumění tomu, jak jsou kolektivní sporty vnímány a praktikovány na základní úrovni vzdělávání v tomto krajském městě.

2 TEORETICKÁ VÝCHODISKA

2.1 VÝZNAM A VÝHODY KOLEKTIVNÍCH SPORTŮ VE VZDĚLÁVÁNÍ

Porozumění přínosů těchto sportů pro žáky je klíčové pro zhodnocení jejich role v celkovém vzdělávacím procesu. Kolektivní sporty hrají významnou roli ve fyzickém rozvoji žáků. Pravidelná účast ve sportovních aktivitách napomáhá k posílení svalstva, zlepšení vytrvalosti a koordinace pohybů. Tímto způsobem mohou žáci rozvíjet zdravý životní styl již od raného věku.

Kolektivní sporty poskytují jedinečnou příležitost pro sociální interakci a rozvoj dovedností týmové práce. Spolupráce, komunikace a vzájemná závislost jsou klíčovými aspekty, které žáci získávají v rámci týmových sportů. Tyto dovednosti jsou nejen důležité pro sportovní prostředí, ale také se přenášejí do dalších oblastí života.

Účast ve sportu může pozitivně ovlivnit emocionální rozvoj u žáků. Pocit sounáležitosti s týmem, radost ze společného úspěchu a schopnost zvládat porážky jsou klíčovými faktory, které přispívají k psychickému zdraví. Kolektivní sporty mohou také přispět k posílení sebevědomí a sebehodnocení žáků.

Kromě fyzického a emocionálního rozvoje hrají kolektivní sporty důležitou roli ve výuce hodnot a morálního chování. Respekt k soupeřům, fair play, disciplína a dodržování pravidel jsou hodnoty, které jsou v týmových sportech často zdůrazňovány a mohou poskytnout žákům etický rámec.

Pedagogika zdůrazňuje rozvojový smysl pohybu v ontogenezi člověka. Už Komenský ve své tézi „fabricando fabricamur“ zdůraznil formativní význam pohybů a je to nutno chápat nejen ve smyslu tělesném, ale i duchovním. Intelektuální přínos pohybů u novorozence je prokázán. Charakterotvorný význam spontánní dětské pohybové hry rovněž, a i v gerontologii se ví o psychoaktivním účinku pohybové aktivity. Lékařské vědy zdůrazňují smysl pohybu pro „údržbu“ těla i ducha (Hošek, 1998).

2.2 FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ POPULARITU KOLEKTIVNÍCH SPORTŮ

Popularitu kolektivních sportů na základních školách ovlivňuje celá řada faktorů, které tvoří pestrou mozaiku kulturního, sociálního a ekonomického kontextu. Prvním klíčovým faktorem je školní politika a programy. Struktura tělesné výchovy a sportovních aktivit v rámci školních programů může výrazně ovlivnit nabídku a dostupnost konkrétních kolektivních sportů. Pokud jsou tyto sporty začleněny do výuky, mohou získat na popularitě.

2.2.1 SOCIO-EKONOMICKO-KULTURNÍ KONTEXT

Významnou roli hraje socio-ekonomicko-kulturní kontext. Lokální kulturní tradice, historie a preferované sporty v dané oblasti mohou ovlivnit výběr a oblíbenost kolektivních sportů. Například ve městě s bohatou fotbalovou tradicí může být fotbal silně zakořeněným sportem. S ohledem na umístění Karlových Varů na mapě lze předpokládat vysokou popularitu zimních sportů. Pro práci je z nabídky zimních sportů nejměrodatnější hokej, jenž se v tomto krajském městě těší vysoké popularitě již po několik dekad. Paradoxně s ohledem na socioekonomickou situaci v kraji se jedná o jeden ze skupiny nákladnějších sportů na provoz.

Karlovarský kraj se dlouhodobě řadí na chvost umístění krajů z pohledu spokojenosti života. Mezi příčiny patří například zásah těžebního průmyslu, absenci vysokých škol v kraji, nebo umístění v pohraničí. Všechny tyto činitele mohou promluvit do úrovně vzdělávacího aparátu, potažmo kultury sportu (Hospodářské noviny, 2024).

- Těžební průmysl – Kumulace proletářské třídy, pokles zájmu o vzdělání, rozrůstání základů fanoušků kolektivních sportů
- Absence vysokých škol – Nedostatek pedagogů, plošně nižší inteligence
- Umístění v pohraničí – Nižší procento populace s ohledem na proběhnuvší odsuny a nehostinné podmínky

I přes tyto negativní aspekty se Cheb a Karlovy Vary staly v anketě spokojenosti života „skokany roku“, jelikož v porovnání s loňským výsledkem poskočili o nejvíce příček ze všech zúčastněných (Obce v datech, s.r.o., 2024).

Díky informacím poskytnutým od Obce v Datech, s.r.o. lze vidět vývoj kvality života v obci Karlovy Vary v posledních šesti letech. Index kvality života se pohybuje na stupnici 0-10, kdy 0 jsou nejhorší podmínky k životu.

Tabulka 1: *Spokojenost života v Karlových Varech*

Rok	Index kvality života
2018	4,9
2019	4,5
2020	4,7
2021	4,3
2022	3,6
2023	4,3

Vlastní zpracování dle (Obce v datech, s.r.o., 2024)

Dalším faktorem jsou finanční možnosti rodin, náklady spojené s účastí v kolektivních sportech, jako jsou poplatky za registraci, vybavení nebo cestování na soutěže mohou být pro některé rodiny překážkou, dostupnost finanční podpory nebo levnější alternativní možnosti může ovlivnit úroveň účasti. I proto se fotbal těší takové popularitě. Stačí porovnat povinnou výbavu fotbalisty a například hokejisty a máme rázem rozdíl čítající tisíce korun.

Každý vyspělejší stát má svou vlastní strukturu finanční podpory sportovců a sportovních organizací. Už před rokem 1998 fungovala v tehdejší ČSSR státem bohatě podporovaná péče o sportovce. V roce 1989 došlo k zásadním společenským změnám a také k výraznému omezení státních dotací umožňující relativně bezproblémový chod všech výše uvedených složek systému státní podpory sportu (Perič & Suchý, 2010).

Aktuálně jsou ve struktuře financování značné rozdíly ovlivněné velikostí nemovitého majetku klubů, strukturou sportů i rozdílným zájmem o přípravu talentované mládeže. Od

roku 2000 jsou také rozdíly ve financování, způsobené rozdílnou orientací obecních i krajských samospráv. Pokud ale nebude legislativně financování sportu na krajích podpořeno, je čistě na vůli orgánů samospráv, kterým směrem bude kraj či obec finance směřovat (Strachová, 2013).

V rámci správních jednotek obcí a krajů je sport finančně podporován v souladu s regionální politikou a prioritami, např. podporou přípravy talentované mládeže (sportovní střediska, gymnázia), podporou sportu zdravotně postižených občanů a také výstavbou, rekonstrukcí, údržbou, provozem tělovýchovných a sportovních zařízení. Dále je ze zdrojů jednotlivých krajů a měst investováno do rozvoje školní tělesné výchovy ve formě výstavby školních multifunkčních hřišť a tělocvičen (Fakulta tělesné výchovy a sportu [FTVS], 2012).

2.2.2 KOMUNITA

Podpora rodičů a komunity také hraje klíčovou roli. Když jsou sporty podporovány a propagovány v místě komunity včetně rodičů, je pravděpodobnější, že se stávají populárnějšími. Místní sportovní týmy a soutěže mohou zvýšit viditelnost a atraktivitu kolektivních sportů.

Popularitu kolektivního sportu v oblasti lze mimo jiné posuzovat na základě úspěšnosti lokálních vrcholových oddílů. Ať už je oddíl úspěšný na základě obliby odvětví, nebo oblíbený na základě úspěšnosti. V Karlových Varech nenalezneme žádný fotbalový oddíl v nejvyšší, ani v druhé nejvyšší lize. Což je na poměry České republiky velmi nezvyklé. Až ve 3. nejvyšší lize působí Slavia Karlovy Vary.

Z elitních lig vyzdvihneme tři zástupce. S ohledem na národní oblíbenost sportu se jistě většinou vybaví hokejová Energie Karlovy Vary, tradiční klub založený již v roce 1932. Ta se mezi hokejovou elitou pohybuje více jak čtvrt století. Dalšími dvěma zástupci jsou volejbalové Karlovarsko a florbalový Hurrican Karlovy Vary.

2.2.3 VLIV VZDĚLÁVACÍHO SYSTÉMU

Přístup učitelů tělesné výchovy je dalším významným faktorem. Jejich postoj k různým sportům a jejich schopnost motivovat žáky mohou ovlivnit, které sporty jsou ve škole zdůrazňovány a podporovány.

Podle školského zákona z roku 2004 byly utvářeny a postupně uplatňovány Rámcové vzdělávací programy (RVP) platné od roku 2005. Na jejich základě si jednotlivé školy vytvářeli své vlastní Školní vzdělávací programy (ŠVP), zaváděné od školního roku 2006-2007 (Hrabinec, 2017).

Zásadní vliv na učitele má ale systém jako takový. Pokud začneme zeširoka, tak učitelé vyučují na základě jak instrukcí zaměstnavatele, tak nabytých znalostí z vlastního studia. Instrukce zaměstnavatele reprezentují především tyto dokumenty, jenž se nazývají kurikulární:

- Bílá kniha
- Standardy základního vzdělávání
- Vzdělávací programy (Rámcový a Školní vzdělávací program)
- Učební plány
- Učební osnovy
- Tematický učební plán
- Učebnice
- Metodické příručky

Výše zmíněné „kurikulární“ odvozené ze základu kurikulum představuje stěžejní pojem evropské i české pedagogiky, který se u nás užívá od roku 1990. Pod pojmem „kurikulum“ je označován souhrn dokumentů a materiálů vymezujících cíle, obsah a podmínky vzdělávání, instituce a nástroje, kterými se vzdělávání realizuje, a způsoby hodnocení (Zormanová, 2014)

Bílá kniha představuje v hierarchii vzdělávacích dokumentů nejvýše položený dokument, z jehož myšlenek, především z myšlenky autonomie škol, dále vycházejí rámcové vzdělávací programy. Na základě rámcových vzdělávacích programů si školy tvoří své vlastní školní vzdělávací programy, ve kterých jsou obsaženy učební osnovy a učební plány, tak jak jsou předsány RVP, ale přizpůsobeny „na míru“ škole a jejím specifikům (Zormanová, 2014)

2.2.4 FAKTOR „GENDER“

Určité sporty mohou být vnímány jako vhodnější a oblíbenější pro jedno pohlaví, což může ovlivnit rozhodnutí žáků o účasti. Proto můžeme mezi faktory zahrnout i vliv genderu. Výrazně nejpreferovanější sportovní hrou českých adolescentek je volejbal. Preference v dalším pořadí (házená a basketbal) můžeme na základě podobných průměrných bodových skóre považovat za srovnatelné. Mezi oblíbené sportovní hry adolescentek patří i florbal, fotbal, softball nebo frisbee, tedy hry, které můžeme (kromě fotbalu) do určité míry považovat za „netradiční“, popř. svou tradici získávající (Neuls & Frömel, 2016).

Méně častá registrace dívek ve sportovních klubech ve srovnání s chlapci plně vysvětluje pohlavní rozdíly ve frekvenci celkové pohybové aktivity, uspokojivě vysvětluje pohlavní rozdíly v intenzivní pohybové a týdenní počet hodin celkové a intenzivní pohybové aktivitě. U dívek odchod ze sportovního klubu znamenal malý, ale signifikantní nárůst rozdílu mezi pohlavími v týdenním počtu hodin pohybové aktivity a ve frekvenci intenzivní pohybové aktivity (Vilhjalmsson & Kristjansdottir, 2003).

Příčinu nižšího zastoupení dívek a žen ve sportu můžeme odůvodnit řadou faktorů. Jedním z nejzásadnějších jistě bude tradice. Pokud se poohlédneme několik desítek let zpět, tak bylo například na venkovských oblastech až nevhodné, aby se žena věnovala jiným aktivitám, než byla péče o domácnost a potomstvo. Když dnes navštívíme dobře zásobenou knihovnu a probereme se knížkami zabývajícími se sportem, pak nepochybně zjistíme, že většina z nich se týká mužských sportů či mužských sportovních hvězd. Vzdor stále se zvyšující participaci žen ve světě sportu tak stále převládá hodnotové spojení divácky lukrativní sportovní podívané se světem mužů (Sekot, 2004).

2.2.5 FUN FACTOR

„Fun factor“ je termín používaný k popisu míry zábavy, které člověk získává z určité aktivity, nebo situace. Jedná se o subjektivní hodnocení, které zahrnuje různé faktory, jako jsou emocionální reakce, úroveň zapojení, interakce s ostatními, originalita, nebo překvapení. „Fun factor“ je často spojen s aktivitami, které poskytují příjemné pocity bez výrazného stresu nebo úsilí. Vzhledem k zmíněné subjektivitě není u žádné aktivity zaručen, existuje pouze vyšší a nižší pravděpodobnost jeho výskytu. Proto je potřeba klást důraz na „zábavnost“ výuky v hodinách tělesné výchovy (Seol & Lee, 2023).

Podle Hoška (1998) vystupuje prožitek pohybu jako endogenní odměna a dává smyslu pohybu vnitřní dimenzi, kdy pohyb může vystupovat jako potřeba ducha. Pavlov zavedl pojem „svalová radost“, běžně se používá pojem funkční slast a herní libost. Silné prožitky pramení z konfrontace člověka pomocí pohybu v soutěži s druhými, ale i ve smyslu autokonfrontace s interními překážkami či vnějším úkolem (horolezectví). Prožitky jsou navozovány endogenními opiáty a kataraktickou redukcí tenze při pohybovém završení úkolu. Právě u kolektivních sportů je pravděpodobnost herní libosti velmi vysoká, a to hned z několika důvodů. Patří mezi ně týmová atmosféra, soutěživost, nezbytná interakce, rozvoj dovedností, nebo přátelství spojené se sociálním aspektem činnosti.

Smyslem pohybu by měl být i prožitek, ne pouze sebezpřinucení a oběti, ale i z následného komfortu z odpočinku. Který je při únavě mnohem intenzivnější než bez něj. Podle okolností je ve hře celá škála dalších možných prožitků. Přístup „diskomfortem ke komfortu“, využívající kontrastu strasti a slasti, může obohatit pojetí smyslu pohybu. Základní postulát kinantropologie vychází z úvahy, že život vyžaduje pohybovou zátěž, civilizace pohybovou zátěž minimalizuje a vznikající deficit mohou hradit umělá pohybová cvičení (Hošek, 1998).

2.3 SOUČASNÝ STAV A TRENDY POPULARIZACE KOLEKTIVNÍCH SPORTŮ

Jistou skupinu sportů můžeme nazvat tradičními ať už pro jejich tradici, nebo pro jejich zařazení v Olympijském programu. Patří mezi ně například gymnastika, atletika, nebo plavání. Z těch kolektivních můžeme jmenovat hokej, volejbal, nebo basketbal.

Avšak sledujeme vzestup také nových sportů, které oslovují mladou generaci. V posledních letech je patrný zájem o alternativní sporty jako skateboarding, lezení, nebo florbal. To můžeme sledovat na základě nově zařazených Olympijských sportů, nebo prudkého rozšiřování hráčských základen. Navíc v případě florbalu v posledních málo letech můžeme sledovat velké úspěchy na mezinárodním poli.

Mezi klasickými sporty dominují u chlapců sportovní hry. Zejména fotbal, basketbal, volejbal, plavání, tenis aj. U dívek pak aerobik, volejbal, plavání, tenis, basketbal atd. Všeobecně se zvýšila účast v úpolových sportech i v asijských bojových uměních. Největší změny v účasti ve sportech, při srovnání s rokem 2000, částečně i v přehledu z roku 2006, bez ohledu na věk chlapců registrujeme u florbalu, atletiky, cvičení doma, hokeje, domácích cvičení typu fitness, triatlonu, nohejbalu a kulturistiky. U dívek se sportovní orientace ve srovnání s rokem 2000 jeví jako stabilnější, než u chlapců (Rychtecký & Tilinger, 2017).

2.3.1 ŠKOLNÍ PROSTŘEDÍ

Ve školním prostředí sehrává klíčovou roli podpora kolektivních sportů. Programy tělesné výchovy, školní týmy a soutěže poskytují prostředí pro zapojení mládeže do různých sportovních aktivit. Nicméně některé školní systémy mohou čelit výzvám v poskytování dostatečného množství a rozmanitosti sportovních možností pro studenty. I proto se dlouhodobě pracuje na prosazování rovnocenných možností napříč celým vzdělávacím systémem.

Prvky systému tělesné výchovy jako lidské (pedagogické) činnosti korespondují s pojetím prvků výchovně-vzdělávacího procesu, tak jak je vnímá pedagogika, obecná didaktika i její aplikace, včetně didaktiky tělesné výchovy, byť se u jednotlivých autorů v detailech liší. Ve všech však můžeme jako základní prvky systému tělesné výchovy vyčlenit řešení subjekt-objektového vztahu v polaritě učitel a žák a dále projekt výchovy, s jeho základními prvky – cílem, obsahem, prostředky a podmínkami výchovy a vzdělání (Hrabinec, 2017).

Cíl tělesné výchovy zaměřuje výchovně vzdělávací funkci a podstatu celého systému. Patří sem práce s RVP, ŠVP, otázky horizontální a vertikální struktury cílů (zdravotní, výchovné, vzdělávací, respektive hlavní, vedlejší, etapové, dílčí, konkrétní), otázky jejich formulace, specifikace, časového rozvržení, plánování, přístupů k realizaci, kontroly efektivity jejich dosahování a další (Hrabinec, 2017).

2.3.2 DIGITÁLNÍ VLIV

V dnešní době mají média a digitální platformy zásadní vliv na vnímání a popularitu kolektivních sportů mezi mládeží. Přenosy sportovních událostí, streamování na online platformách a aktivní přítomnost na sociálních sítích vytvářejí nové možnosti pro sledování a zapojení se do sportovních aktivit. Tímto způsobem mohou média formovat preference mladých jedinců a ovlivňovat výběr konkrétních sportů.

Velkou roli hrají v tomto případě i sociální sítě, které uživatelům nabízejí často až přehnaně atraktivní a lákavé záběry právě populárních aktivit. Mezi ně patří například adrenalinové sporty, horolezení, výšková turistika, skateboarding, nebo snowboarding. Nezvyšuje se tedy pouze celkové množství nabízených aktivit, ale i cesty kterými se dostávají do povědomí veřejnosti.

Jedná se o další nové nástroje a záleží pouze na jejich uchopení. Lze si představit scénáře, kdy tyto nástroje jedinec využije efektivně, nebo ho naopak „svedou z cesty“. Spousta sportovců se dnes sportem živí, aniž by záleželo na jejich sportovním výkonu jako takovém. Využívají sociální sítě k vlastní prezentaci a jsou odměňováni například sponzorskými kontrakty, nebo je samotná platforma odměňuje za počty shlédnutí jejich příspěvků. Největší důraz klade tento „průmysl“, stejně jako i ostatní odvětví, na zvyšování zisků. I díky tomu je například pro gamingové společnosti nezbytné lákat více a více hráčů, což u řadového jedince způsobuje přetlak volnočasových aktivit (Zhang, 2023).

2.3.3 VOLNÝ ČAS MLÁDEŽE

S postupujícím technologickým pokrokem a změnami v životním stylu mladé generace se mění i struktura volného času. Moderní formy zábavy a digitální aktivity mohou vytlačovat tradiční sportovní aktivity. Na druhou stranu však některé nové sporty, spojující fyzickou aktivitu s digitální technologií, jako e-sporty, nacházejí svou cestu do zájmů mládeže.

Otázky typu, za jakých okolností a proč hry hráče baví, či nikoli, co je od hraní odrazuje, jaké mechaniky a postupy hráče vtahují do hraní, či naopak, nejsou podstatné jen pro designéry, ale i pro samotné hráče a vědce, snažící se lépe porozumět tomu, jak toto médium funguje a proč.

V posledních letech se přemýšlení o těchto otázkách z pozice psychologů zintenzivnilo a objevily se publikace, které se snaží komplexním způsobem propojit aktuální psychologické výzkumy a mnoho různých aspektů hráčské zkušenosti. Příčinou zesíleného zájmu o tuto oblast může být mimo jiné i to, že velká herní studia stále více využívají práce psychologů na pozicích konzultantů či tzv. UX designérů (Bendová, 2019). Mezi další důvody rozšíření popularity počítačových her mohou patřit snadno dostupné zážitky v „jiné realitě“, nebo vliv okolí na jedince.

Volný čas se v průběhu uplynulého století společenskou i individuální sférou, která se dynamicky proměnila. Se stoupajícím významem volného času se tomuto sociálnímu fenoménu začala věnovat odborná pozornost. Vznikly teoretické práce i empirické studie, které propracovali jeho filozofické, ekonomické, sociologické, psychologické i pedagogické aspekty. Zájem o volný čas lze spatřovat nejen ve vědě, ale také v politice. Postupně se začala odhalovat multidimenzionálnost tohoto fenoménu, která se projevuje nejen při jeho definování, ale také v praktických snahách zaměřených na využití jeho potenciálu (Knotová, 2011).

Míra času věnovaná digitálnímu světu může mít patologickou hranici, kdy adolescent není schopen rozumně uvážít čas věnovaný těmto zálibám. Díky tomu může dojít, a často dochází, k absenci pohybu v jeho životě. Podle Suché (2018) je hraní oblíbenou formou trávení volného času dnešních dětí a dospívajících. Navíc může nahrazovat další rizikové chování, jako je pití alkoholu, kouření, nebo gambling, a může se tak jednat o preferovanější, a ne vždy negativní aktivitu. U závislých hráčů se ale jedná o hraní, které už nepřináší benefity a vede k nahrazování dřívějších aktivit, ke ztrátě zájmu o sport nebo trávení času s kamarády.

2.3.4 ZDRAVOTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝHODY KOLEKTIVNÍCH SPORTŮ

Pokud na sport v prostředí školy pohlédneme nejprve obecně, tak účinky ZŠ, ve kterých pohyb a pohybová aktivita mají své významné místo, mohou mít bezprostřední účinky (zlepšená či zhoršená bio-psychická zdatnost a odolnost), ale i relativně trvalé, někdy i časově odložené, například (hodnotový systém, vytvoření trvale aktivního životního stylu (AŽS) a pohybového režimu aj.), které jedinec někdy pochopí až v pozdějším věku (Rychtecký & Tilinger, 2017).

Zvýšený důraz na zdravý životní styl a sociální rozvoj přispívá k popularitě kolektivních sportů u mládeže. Rodiče a učitelé věnují pozornost výhodám, které tyto aktivity přinášejí, a to nejen v oblasti fyzického zdraví (redukce tělesného tuku, snížení rizika kardiovaskulárního onemocnění, stresová kompenzace aj.), ale také v rozvoji sociálních kompetencí, týmové spolupráce a disciplíny. Právě sociální kompetence kolektivní sporty výrazně odlišují od těch individuálních (Hsu & Valentova, 2020).

2.3.5 NOVÉ MOŽNOSTI

Pohled na sport se v posledních letech ve světě výrazně změnil. Stejně jako volný čas i sport prošel vývojem souvisejícím se změnami společnosti. Na jedné straně na ně reaguje, na druhé je zpětně ovlivňuje. Pro současný společenský vývoj jsou určující dva hlavní trendy. Za ty jsou považovány globalizace a individualizace (Slepičková, 2000).

Nové formy sportů a her, které jsou inovativní a atraktivní pro mládež, získávají na popularitě. Kombinace tradičních prvků s moderními prvky, například OCR (Obstacle course racing), nebo sporty využívající technologii, mohou oslovit širší spektrum mladých jedinců a přenést do sportovního prostředí nové prvky vzrušení. Stejně může působit i postoj společnosti s ohledem na stoupající podporu pohybu a uvědomění si rizik spojených s civilizačními chorobami.

Významným ukazatelem změn v nabídce sportů jsou rotace v seznamu olympijských sportů. Řada nových sportů se rozvíjela velmi dynamicky a byly velmi brzo po svém vzniku zařazeny do jejich programu (např. snowboarding), naopak některé sporty ztratily na atraktivitě a své místo na olympiádě musely přenechat jiným (pelota). Také využití nových technologií ovlivňovalo organizaci soutěží i vlastní podobu sportů (Slepička et al., 2018).

Nové možnosti nejsou spojeny pouze s rozmanitější nabídkou sportů, ale i s jejich vyšší dostupností a obecně motivací se hýbat. V roce 2000 bylo ve sportovních oddílech a kroužcích organizováno 63 000 školáků základních škol. Za čtyři roky vzrostl počet na 80 000 malých sportovců. Největší zájem byl o míčové hry, kondiční cvičení, florbal (jehož obliba od roku 2000 stoupala), aerobik a bojová umění (Strachová, 2013).

Různorodost nabízených sportů na místních úrovních přispívá ke zvýšení popularity kolektivních sportů. Organizace, která se snaží poskytnout pestrou škálu sportovních možností, mohou přilákat mládež s různými zájmy a schopnostmi. Tím pádem se posiluje role sportu jako dostupného a přitažlivého prostředku pro aktivní životní styl.

2.3.6 GENDEROVÁ ROVNOST

Trend směrem k větší genderové rovnosti ve sportu je zřejmý. Větší důraz na zapojení dívek do tradičních mužských sportů a podpora rovných příležitostí při tělesné výchově přispívá k rozvoji kolektivních sportů mezi oběma pohlavími. Stále ale není vyhráno s ohledem na problematiku změny pohlaví. Tito sportovci stále čekají na úplné zařazení do konkrétní kategorie.

Navíc v mladším školním věku dochází ke stále větší genderové diferenciaci, která dětem různého pohlaví umožňuje, aby se rozvíjely odlišným, pro ně typickým způsobem. Děti preferují stejnopohlavní skupiny, které jim pomáhají potvrdit si svou genderovou identitu ztotožněním se skupinou vrstevníků téhož pohlaví. Preference kontaktu s vrstevníky stejného pohlaví narůstá až do 11 let a může se projevovat i negativním způsobem, tj. odmítání bližšího kontaktu s dětmi opačného pohlaví (Vágnerová, 2012).

Z hlediska biologického je ale úplná rovnost bohužel vyloučena. Úzce specializovaný sportovní trénink i obecně pojatá kondiční příprava se řídí stejnými principy platnými pro muže i ženy. Přesto je třeba respektovat anatomická a fyziologická specifika ženského organismu. Ženy jsou v porovnání s muži menší (cca o 6-8 %) a lehčí (cca o 18-22 %). Doba délkového růstu je u žen kratší, neboť vlivem estrogenů ženy dosahují kosterní dospělosti již ve věku 17-19 let (muži 21-22 let). Svaly tvoří u žen asi 32-36 % celkové hmotnosti těla (u mužů cca o 10 % více). Poměr aktivní tělesné hmoty k celkové tělesné hmotnosti je tudíž u žen nižší. Nepoměr můžeme vidět i v případě množství a distribuce tuku, množství tělesné vody, hodnot krevního oběhu a krve, ventilaci a spotřebě O₂, nebo metabolických hodnot (Botek et al., 2017).

Na první pohled výše zmíněné informace vyvolávají první dojem, že ženy svými výkony jednoduše zaostávají za muži. Ženská výkonnost se ale v průběhu let neustále přibližuje výkonnosti mužské. Odpověď na tréninkové zatížení je u žen a u mužů obdobná. V disciplínách, ve kterých soutěží obě pohlaví, je sportovní technika v zásadě stejná. Pokud začátek sportovní přípravy ženy spadá do senzitivních období v dětství, rozdíly mezi muži a ženami v dospělosti jsou dány pouze výše zmíněnými biologickými (morfologickými a funkčními) a psychologickými odlišnostmi. Při soutěžích ultramaratonského typu pak ženy mohou dosahovat stejných nebo dokonce i lepších výsledků, než muži (Botek et al., 2017).

2.4 VLIV POHYBU NA VÝVOJ ŽÁKA DRUHÉHO STUPNĚ ZÁKLADNÍ ŠKOLY

Druhý stupeň základní školy představuje klíčové období ve vývoji dětí. V tomto kontextu má pohyb zásadní význam. Rozebereme specifický vliv fyzické aktivity na tělesný, sociální, emocionální a kognitivní vývoj.

2.4.1 FYZIOLOGICKÝ VLIV

V období staršího školního věku pokračuje motorický rozvoj. Obtížná je na počátku tohoto období nervosvalová koordinace, zvláště u jemného svalstva. Mezi percepcí (vnímáním) a chtěným pohybem nedochází vždy k souladu. Cvičením se však dá dosáhnout značného zlepšení. V 11 letech je dítě již schopno si osvojit i pohyby velmi jemné. Děti projevují zájem o všechny přirozené pohybové činnosti (běhy, skoky, hry apod.). Ke všem pohybovým aktivitám přistupují spontánně – motivace je vesměs bezproblémová. Při sportovních činnostech se zaměřujeme zejména na rozvoj rychlosti a obratnosti, vyloženě silovým a vytrvalostním cvičením se vyhýbáme (Jansa & Dovalil, 2007). Specifické pohybové dovednosti, jako jsou skákání, házení a chytání jsou důležité pro další sportovní aktivity.

Z hlediska tělesného vývoje jsou přírůstky tělesné váhy i výšky v období mladšího školního věku pozvolné a rovnoměrné. Tím je zajištěn i pravidelný nárůst tělesné energie spojený se zvyšováním výkonnosti organismu. Mění se i tělesné proporce, největší prodloužení se projevuje u dolních končetin. Osifikace kostí postupuje pomalu, kostra ještě není plně vyvinuta (Jansa & Dovalil, 2007). Pravidelná fyzická aktivita podporuje růst svalové hmoty a zdravý vývoj kostí, což je v tomto věku důležité.

Dětské sebepojetí zahrnuje představu o tom, kým se dítě cítí být, za koho se považuje, jaký je subjektivní odraz jeho osobnosti. Ten je faktorem, který ovlivňuje jednání a směřování daného dítěte. Na počátku školního věku bývá dětské sebehodnocení ještě dost závislé na aktuálních zážitcích. Ve středním školním věku už bere v úvahu více faktorů a posuzuje se z hlediska delšího časového úseku (Vágnerová, 2012).

Zapojení do kolektivních sportů u dětí posiluje kompetence týmové spolupráce a fair play ve sportu i v životě. Společné sportovní aktivity také vytvářejí sdílené zážitky a posilují vztahy mezi dětmi, což je klíčové pro sociální integraci.

Zrání dětského organismu, především CNS, se projevuje zvýšením emoční stability a odolnosti vůči zátěži. Děti školního věku bývají optimistické a mají tendenci interpretovat veškeré dění pozitivním způsobem. Rozvíjí se emoční inteligence, a to, jak schopnost vyznat se ve svých pocitech i v emocích jiných lidí, tak schopnost s nimi účelněji zacházet. Ve školním věku se zlepšuje schopnost rozpoznávat a chápat emoce jiných lidí, která je ve značné míře vázána na pokles kognitivního egocentrismu. Rozvíjí se i schopnost pracovat s empatií (Vágnerová, 2012).

Pohyb může pomoci dětem rozvíjet sebeuvědomění a pozitivní sebepojetí v období, kdy jsou vystavena okolnímu tlaku. Přípravuje tak jedince na nástrahy dospělého života. To platí i pro řízení stresu a emocí, s nimiž se děti v tomto věku učí pracovat.

Fyzická aktivita je spojena s podporou kognitivních dovedností, včetně koncentrace, paměti a plánování. Při stručné charakteristice kognitivních procesů se zaměřujeme především na vztah percepčních schopností, schopnosti imaginace (vytváření mentálních obrazů) a pohybového projevu jedince s akcentem na volní motoriku v průběhu pohybového výkonu a motorického učení (Benešová, 2020).

2.4.2 CIVILIZAČNÍ CHOROBY A INAKTIVITA U MLÁDEŽE

Ve světě 21. století se mladí lidé stále častěji setkávají s civilizačními chorobami spojenými s nedostatečnou fyzickou aktivitou. Tato podkapitola se zaměřuje na problematiku civilizačních chorob a inaktivity u mladé generace, analyzuje klíčové faktory a předkládá možná opatření k prevenci a řešení této výzvy.

Civilizační choroby jsou nemoci spojené s moderním způsobem života, který zahrnuje nezdravou stravu, nedostatek pohybu a nadměrný stres. U mladých lidí mohou patřit mezi tyto choroby například obezita, diabetes 2. typu a kardiovaskulární choroby. Současný způsob života omezuje pohybové činnosti na minimum již od raného věku, dítě je přenášeno a převáženo, pro samotný pohyb má omezený prostor i čas. Stejně jsou na tom i starší děti, mládež i dospělí (Hrabinec, 2017)

Vedle nízké tělesné aktivity se díky ekonomickému rozvoji stále zvyšuje příjem potravy, který pak je oproti výdeji mnohem vyšší. Proto jedním z nejzávažnějších celosvětových problémů je v současné době nadváha a obezita. Na tento zdravotní problém pak navazuje řada dalších následných onemocnění, která jsou z hlediska života kritická – kardiovaskulární choroby, diabetes a metabolický syndrom, ortopedické a psychologické problémy i další. V posledních desetiletích se podíl celkového tělesného tuku stále zvyšoval, a to paralelně se snižováním úrovně tělesné zdatnosti (Tomkinson & Olds, 2007)

Zdravotní následky inaktivity zahrnují široké spektrum problémů fyzickými počínaje a psychickými konče. Tím nejviditelnějším a nejpropíranějším je bez pochyby obezita, která se za poslední desítky let v populaci mnohonásobila.

Změny, které přinesl vývoj industriální společnosti, měly nejen pozitivní dopad. Vedle řady problémů, které způsobily a způsobují, se objevily i problémy spojené se zdravím. Výrazně se zvýšil výskyt některých onemocnění. Ta onemocnění, která jsou spojena s důsledky vývoje a stavu ve společnosti, se nazývají civilizačními chorobami. Řadí se mezi ně nemoci srdce a cév, rakovina, cukrovka, duševní nemoci a úrazy. Mnoho lidí má dnes potíže s pohybovým aparátem, zejména s bolestmi zad. Jednou z hlavních příčin těchto bolestí je nedostatek pohybu (hypokineze), v jehož důsledku nadměrně ochablo posturální svalstvo (Slepičková, 2000).

2.4.3 PREVENCE A INTERVENCE

Mezi řešení výše zmíněných problému patří například implementace programů podporujících fyzickou aktivitu ve vzdělávání a vytváření příznivého prostředí pro pohyb ve školách. Dále je zapotřebí rozšíření osvěty o důležitosti zdravého životního stylu zahrnující fyzickou aktivitu a vyváženou stravu jak pro studenty, tak pro jejich rodiny. Důvodem je mimo jiné i problém přenášení návyků mezi generacemi. Nejzásadnější vliv na děti mají totiž zpravidla jejich rodiče.

Celosvětově převládá dětská obezita, inaktivita a sedavý způsob života, jenž mají za příčinu nadváhu a obezitu. Ty mohou vést k ke zvýšenému riziku zdravotních problémů v dětství i dospělosti. Zatímco vliv dlouhodobého sedavého způsobu života na zdraví stále není ideálně prozkoumán, tak i přes to můžeme s jistotou říci, že jeho nahrazení fyzickou aktivitou má příznivé zdravotní účinky (Brown et al., 2024).

Podpora pohybové aktivity v České republice je řešena většinou v souladu s odbornými strategiemi akademických institucí (Česká Školní Inspekce, MŠMT). Z mezinárodních zkušeností je patrné, že za tím chybí některé zásadní faktory, které by vedli k pochopení problematiky nezdravého životního stylu. „Národní strategie české republiky ve výzkumu zatím příliš nereflektuje oblast zdraví a prevence tzv. civilizačních chorob“ (Kalman et al., 2009). Státní podpora a její současné formy jsou nastaveny zatím stále více na organizované pohybové aktivity. Sport se dotuje v různých formách, ale volnočasové aktivity a činnosti pro veřejnost jsou stále opomíjeny nebo v pozadí zájmu (Kopecký et al., 2013) V roce 2023 se na stránkách MŠMT již nachází několik programů pro podporu volnočasových aktivit jako například Podpora nestátních neziskových organizací v oblasti práce s dětmi a mládeží (MŠMT, 2024).

Školní tělesná výchova je pro významnou část dětské populace jediný zdroj a cesta k smysluplnému pohybu. Snahou školní tělesné výchovy by tedy mělo být vytváření a formování pozitivního vztahu k pohybovým aktivitám a k jejich pravidelnému a dobrovolnému provádění (Valach et al., 2016).

Pohyb u dětí můžeme brát jako nástroj prevence před patologickými jevy, jako jsou například drogy. Mezi ty spadá i v ČR velmi populární alkohol, nebo tabák. Ty jsou součástí národní kultury a staly se společenskou normou, což jistě vnímá i mládež. Má díky tomu k těmto látkám blíže a hrozí vyšší riziko závislosti. Závislost na návykových látkách u dětí a dospívajících se vytváří podstatně rychleji (to, k čemu potřebuje dospělý často roky nebo

desítky let, stihne dospívající i řádově během měsíců.) U dětí a dospívajících závislých na návykových látkách nebo je zneužívajících bývá patrně zřetelné zaostávání v psychosociálním vývoji (oblast vzdělávání, citového vyzrání, sebekontroly, sociálních dovedností atd.) (Nešpor, 2011).

3 PRAKTICKÁ ČÁST

3.1 METODOLOGIE

Tato kapitola popisuje metodiku výzkumu, jenž byla použita k analýze popularity kolektivních sportů na druhém stupni základních škol v Karlových Varech. Konkrétně se jedná o vztahovou analýzu.

3.2 METODY SBĚRU DAT

Sběr dat proběhl za pomoci dotazníkového šetření (viz. Příloha I). Pro sběr kvantitativních dat jsem vytvořil webový dotazník na webu survio.com, který obsahoval 11 otázek zaměřených na preference žáků v oblasti kolektivních sportů. Dotazy byly směřovány jak v obecné rovině, tak v konkrétní (oblíbenost vybraných sportů). Mezi vybrané sporty patřily například fotbal, basketbal, nebo přehazovaná. Dotazník byl distribuován prostřednictvím e-mailu s odkazem na dotazník a jeho vyplnění bylo anonymní. Kromě odkazu obsahoval e-mail i seznámení s projektem.

3.3 METODY ZPRACOVÁNÍ DAT

Prvním použitým nástrojem je popisná statistika, která poslouží k prvotnímu zpracování, popsání a kategorizaci dat. Hlavním cílem popisné statistiky je poskytnout užitečné a srozumitelné informace o datové sadě. Popisná statistika je často používána jako první krok k analýze dat, aby bylo možné lépe porozumět charakteristikám dat a získat nástin jejich distribuce a struktury (Široký, 2011).

Chi-kvadrát test se používá k určení, zda existuje statisticky významná souvislost mezi dvěma kategoriálními proměnnými. Jeho hlavním cílem je určit, zda existuje statisticky významný rozdíl mezi pozorovanými a očekávanými frekvencemi v kontingenční tabulce. Kontingenční tabulka je tabulka, která zobrazuje výskyt hodnot dvou kategoriálních proměnných. Test byl v práci použit pro zjištění významnosti mezi skupinou žáků a jejich vztahu ke kolektivnímu sportu ve volném čase.

Pro porovnání neparametrických dat použiji Mann-Whitneyho U test, který je znám též jako Wilcoxonův test. Jedná se o test, který se používá k porovnání středních hodnot dvou nezávislých vzorků. Tento test se používá v situacích, kdy nejsou splněny předpoklady

parametrických testů, jako je například normální rozdělení dat. V tomto případě posloužil k objasnění závislosti pohlaví na oblíbenosti konkrétního kolektivního sportu.

Wilcoxonův test, je neparametrická statistická metoda používaná k porovnání dvou párových skupin dat, když nejsou splněny předpoklady parametrických testů, jako je t-test, například když data nejsou normálně distribuovaná. Tento test je užitečný pro porovnání rozdílů mezi dvěma skupinami a v práci určuje oblíbenost konkrétního kolektivního sportu u konkrétního pohlaví.

One-way ANOVA (Analysis of Variance) je statistická metoda používaná k porovnání průměrů tří nebo více skupin, které jsou vystaveny různým úrovním jedné nezávislé proměnné. Jedná se o jednoduchý test, který určuje, zda jsou rozdíly mezi průměry skupin statisticky významné, nebo zda jsou pouhou náhodnou fluktuací.

Stručně řečeno, ANOVA vám řekne, zda jsou průměry skupin různé, ale neposkytuje informace o tom, která skupina se odlišuje od ostatních, což platí i pro tuto práci. Pokud je výsledek ANOVA statisticky významný, je obvyklé provést další analýzu, jako jsou post-hoc testy, které pomohou identifikovat konkrétní skupiny, které se statisticky významně liší od ostatních. Tento test se často používá ve vědeckém výzkumu, sociálních vědách a dalších oblastech, kde je třeba porovnat více než dvě skupiny dat. „Socscistatistics.“ (bez dat) poskytl užitečné nástroje pro statistickou analýzu (<https://www.socscistatistics.com/>).

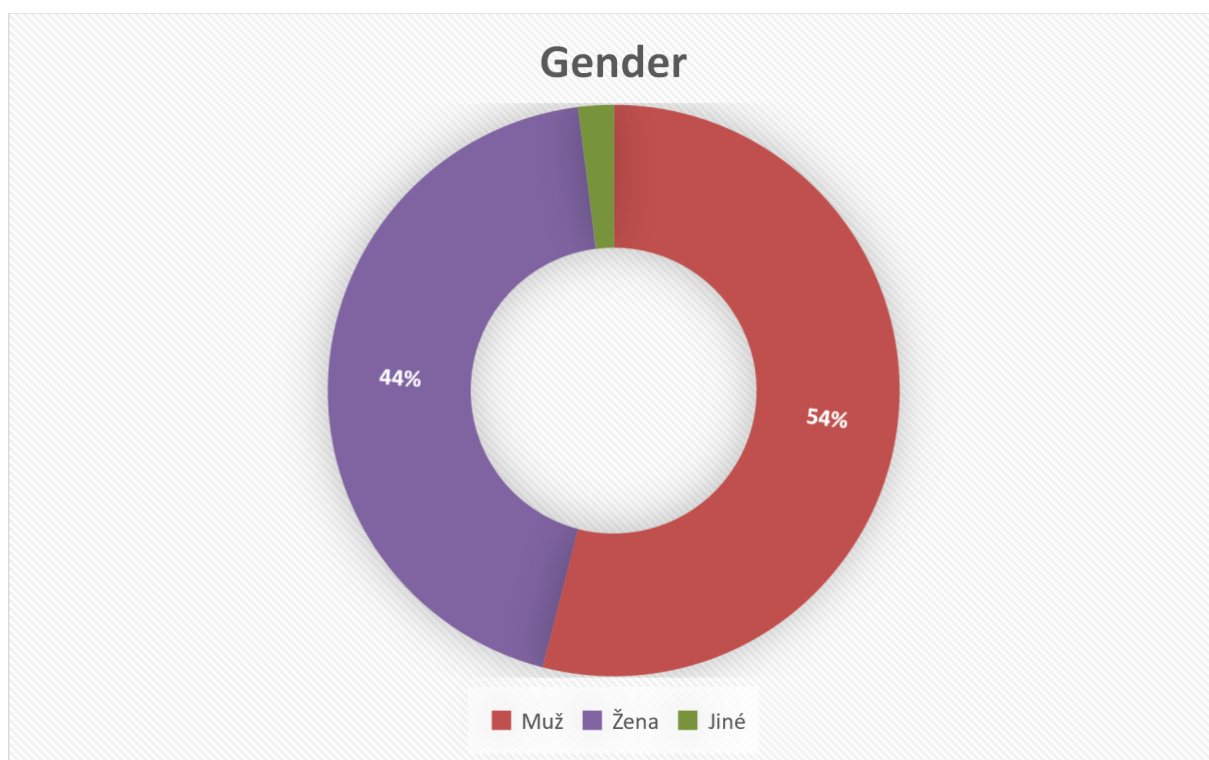
Pro vyhodnocení efektu velikosti efektu v rámci analýzy rozdílu mezi dvěma skupinami naleznete v práci statistickou míru Cohenovo d. To je definováno jako rozdíl mezi průměry dvou skupin, vyjádřený v jednotkách směrodatné odchylky. Tato míra nám umožňuje porovnávat, jak velký je rozdíl mezi dvěma skupinami ve srovnání s variabilitou v těchto skupinách. Čím větší hodnota Cohenova D, tím větší je rozdíl mezi skupinami. Obvykle se hodnotí takto: $d = 0,2$ malý efekt; $d = 0,5$ střední efekt a $d = 0,8$ a vyšší za velký efekt.

3.4 ZÁKLADNÍ ZPRACOVÁNÍ DAT

Tato kapitola patří prvotnímu seznámení se získanými daty za pomoci popisné statistiky. Pro lepší názornost a přehled byly použity grafy konkrétních kategorií doplněné o textové vysvětlení.

Přehled proměnných:

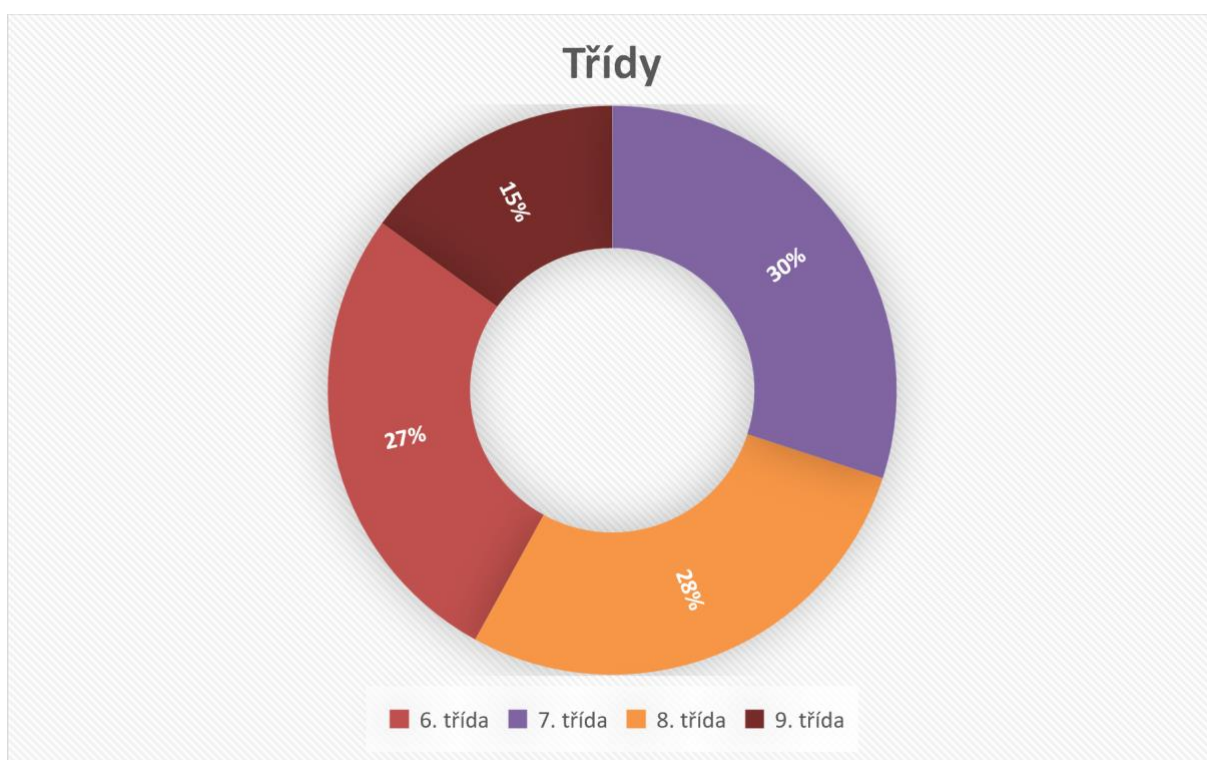
- Věk
- Pohlaví
- Třída
- Nejoblíbenější kolektivní sport
- Nejhranější kolektivní sport ve výuce z pohledu žáka
- Míra oblíbenosti u vybraných kolektivních sportů
- Provozovaný kolektivní sport ve volném čase

Graf 1 - Gender

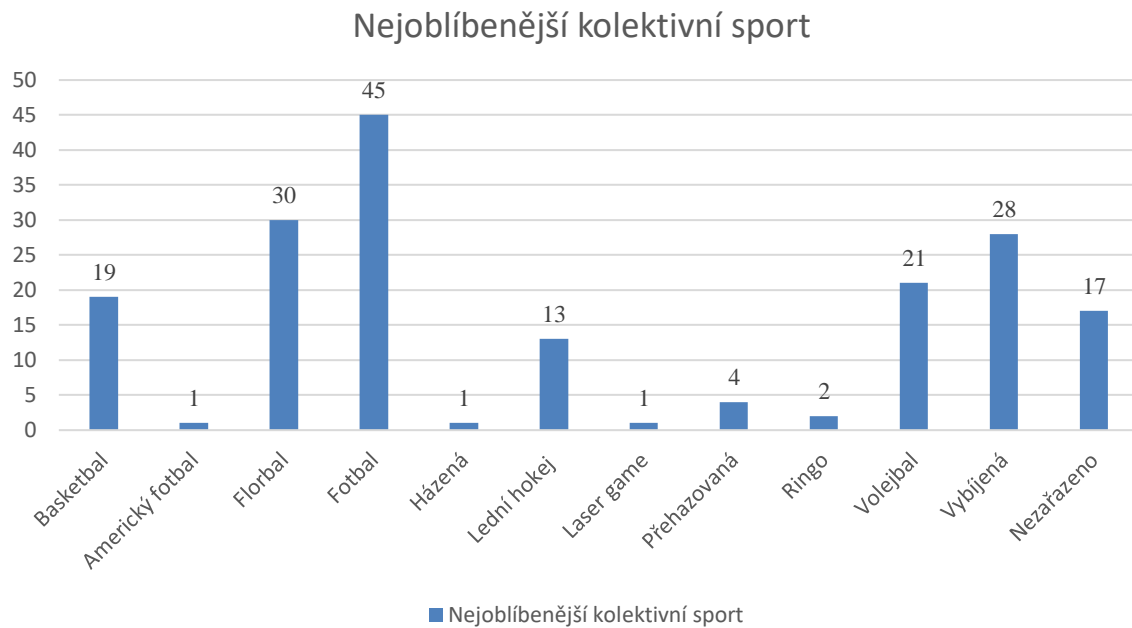
Genderové zastoupení respondentů je téměř rovnocenné i přes to, že se nejednalo o záměr. Žen (dívek) úspěšně dokončilo dotazník 85 a mužů (chlapců) 102. Dotazník úspěšně vyplnili i 3 zástupci jiného pohlaví, než je tradiční genderové rozdělení. Dotazník vyplnilo celkem 187 probandů.

K dispozici máme též úspěšnost vyplnění dotazníku. Nejčastějším důvod vyřazení respondenta bylo studium mimo město Karlovy Vary. U dalších odpovědí došlo k vyřazení z důvodu nesmyslných odpovědí. Celkový počet vyřazených odpovědí se zastavil na čísle 23.

Graf 2 - Třídy

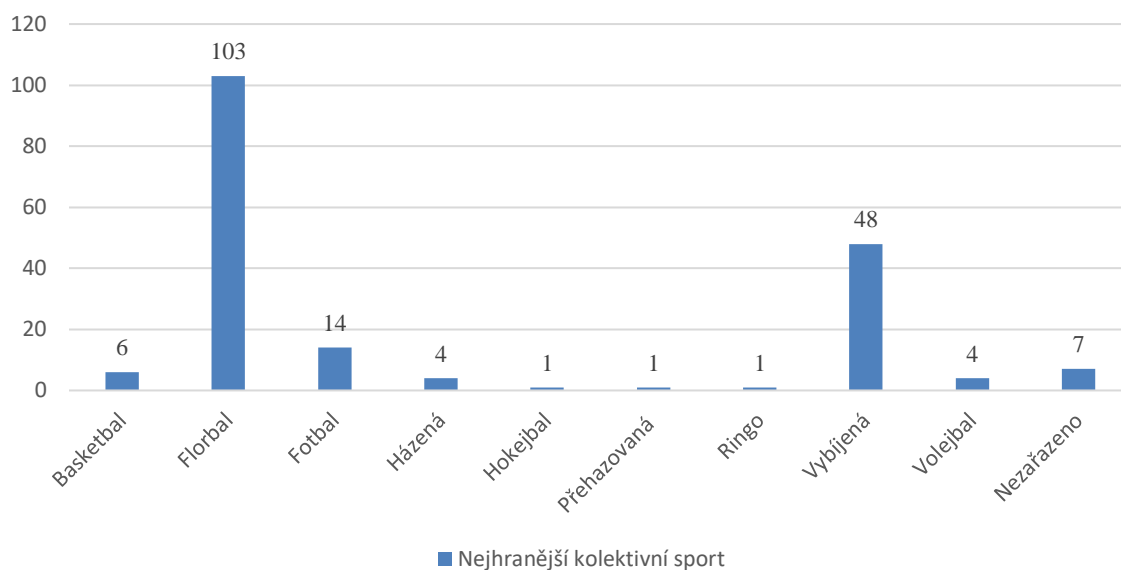
Téměř třetinu dotazníků vyplnili žáci 7. třídy (57). Naopak nejméně respondentů tvoří žáci 9. tříd (28). Žáci osmé třídy vyplnili dotazník v 52 případech a žáci šesté třídy v 51 případech.

Graf 3 - Nejoblíbenější kolektivní sport

Na otázku „Který kolektivní sport je tvůj nejoblíbenější?“ se nejčastěji objevovala odpověď fotbal. Podle četnosti následovaly florbal, vybíjená, volejbal a basketbal. Vzhledem k absenci hokeje ve výuce na základních školách získal tento sport překvapivě 13 odpovědí. V 17 případech odpověď nesplňovala parametry. Nejčastějším důvodem bylo uvedení individuálního sportu. Dívky uvedli možnost „fotbal“ v osmi případech a možnost „florbal“ v sedmi případech. Zatímco chlapci si „fotbal“ (37) a „florbal“ (23) volili jako nejoblíbenější sport výrazně častěji. V tomto grafu vidíme kumulaci odpovědí všech věkových i genderových kategorií dohromady.

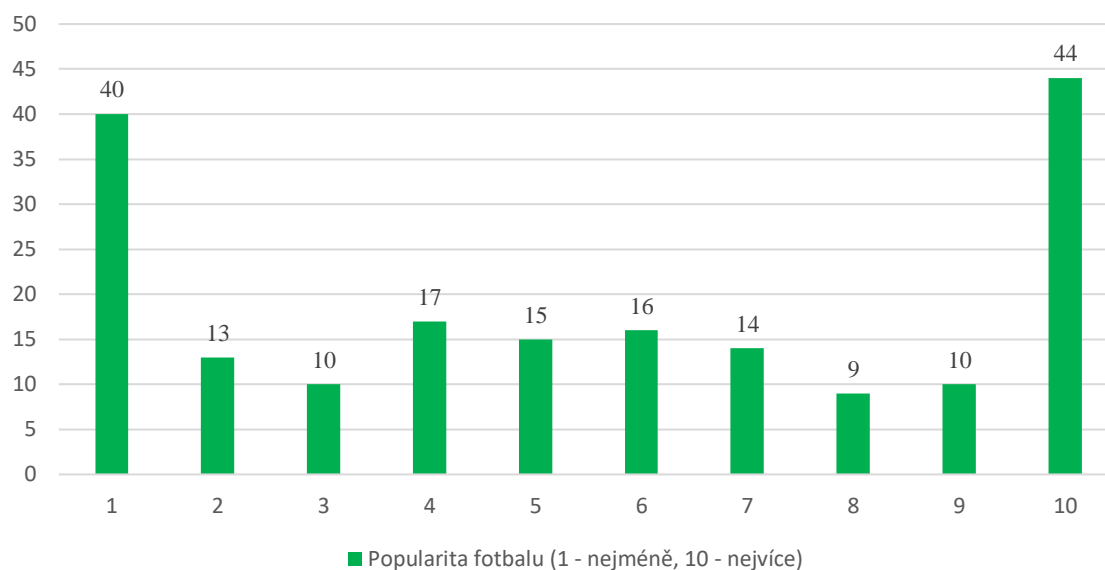
Nejhranější kolektivní sport

Graf 4 – Nejhranější kolektivní sport

Žáci dostali možnost ukázat na sport, který se podle jejich posouzení hraje nejčastěji. Pravděpodobně se jedná o čistě subjektivní pohled. Nicméně je tento názor i tak zajímavý. Vysoký četnost u jednoho kolektivního sportu může poukazovat například na výrazné upřednostňování jednoho sportu před ostatními. Tento jev se skutečně dostavil. Více jak 100 respondentů má pocit, že se nejčastěji při výuce tělesné výchovy věnují florbalu. Pouze vybíjená se dostala nad hranici dvaceti výběrů. Naopak pouze 4 žáci si myslí, že pozice nejhranějšího kolektivního sportu v jejich hodinách tělesné výchovy patří volejbalu, nebo házené.

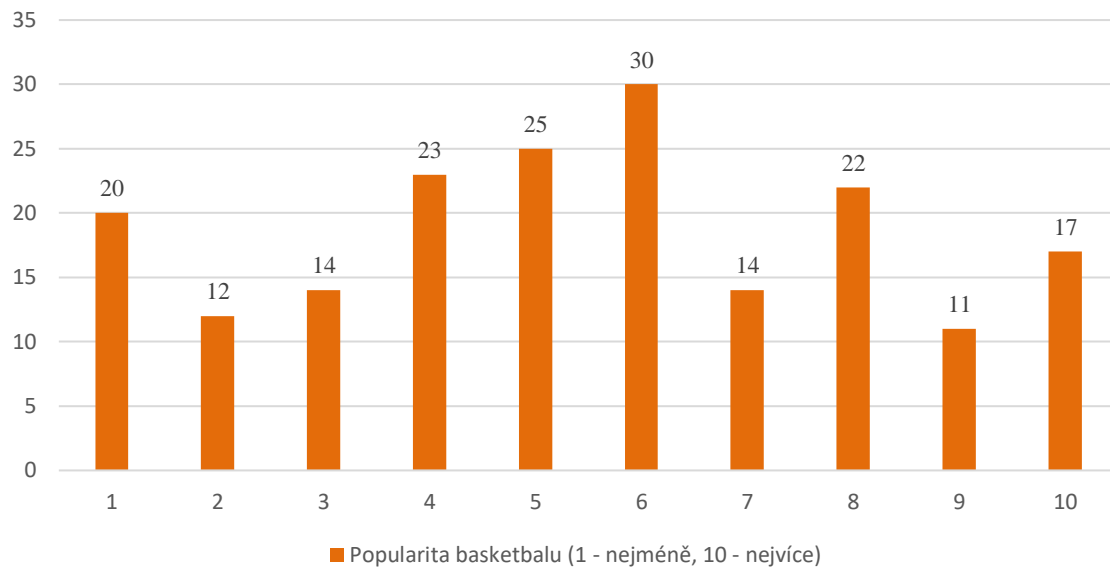
Popularita fotbalu (1 - nejméně, 10 - nejvíce)

Graf 5 – Popularita fotbalu

U popularity fotbalu, stejně jako u popularity florbalu, bylo velké množství respondentů jednoznačně rozhodnuto. Graf působí kontroverzně. 40 respondentů přiřadilo tomuto sportu nejnižší hodnocení (1 z 10). Nejčastěji žáci udělili fotbalu hodnocení 10 z 10 a to v 44 případech.

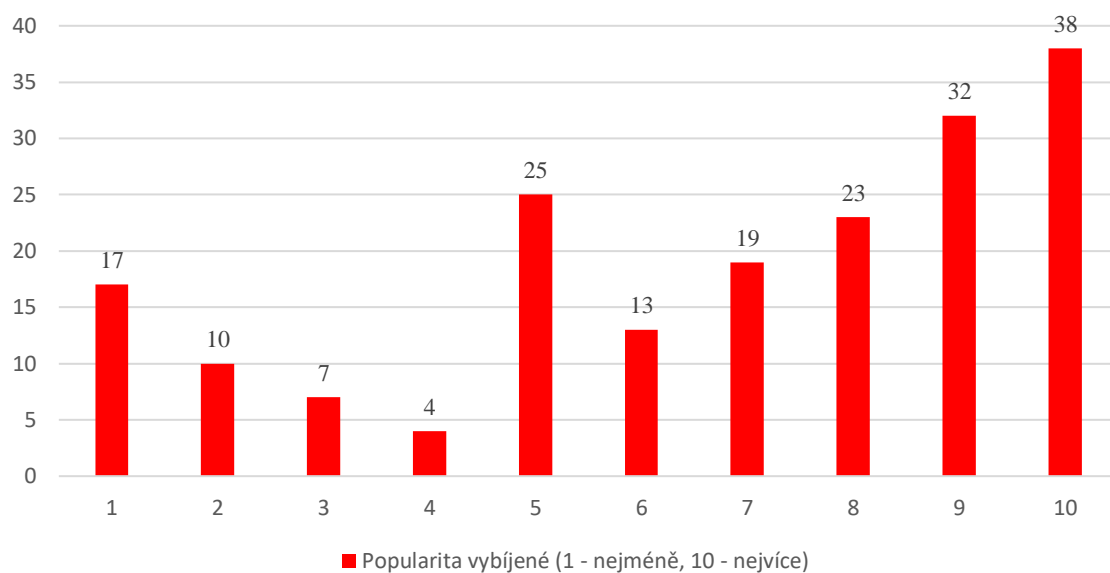
Popularita basketbalu (1 - nejméně, 10 - nejvíce)

Graf 6 – Popularita basketbalu

Graf popularity basketbalu působí neutrálně, jelikož nejčastěji volená hodnota byla 6 z 10 (30x).

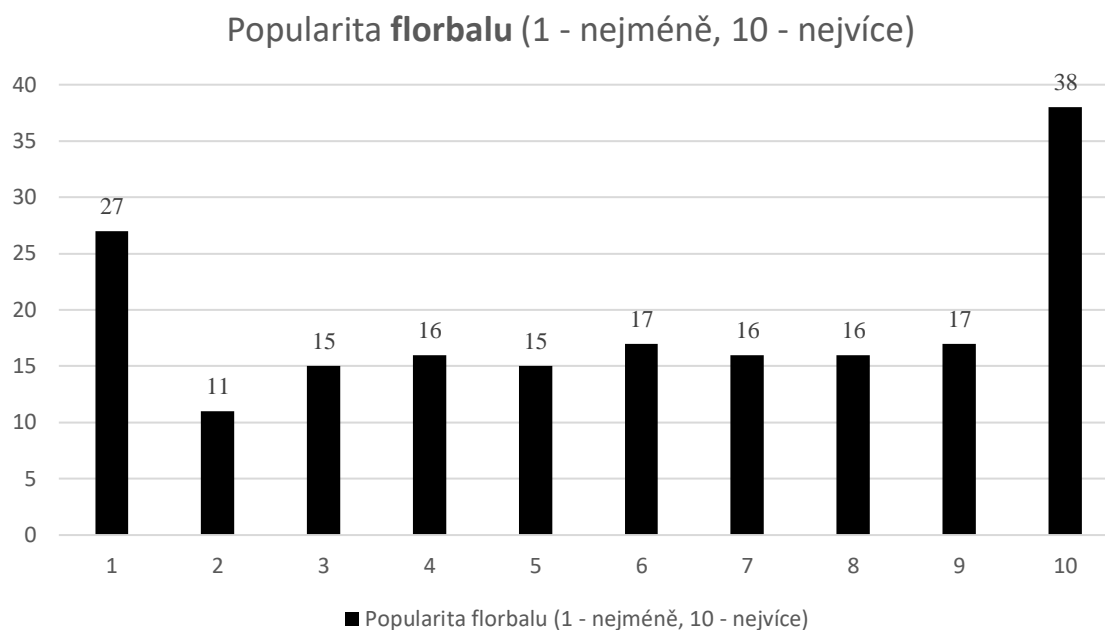
Popularita vybíjené (1 - nejméně, 10 - nejvíce)

Graf 7 – Popularita vybíjené

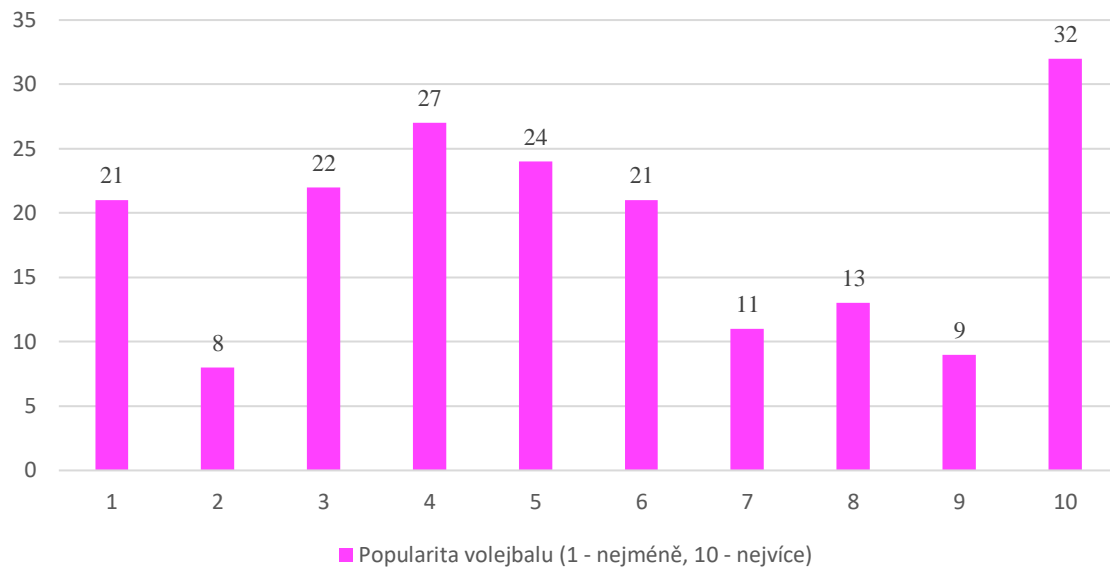
Vybíjená se na základě grafu těší velké oblibě. 38 žáků zvolilo hodnotu 10/10, 32 žáků pak 9/10. Pouze 17 žáků zvolilo nejnižší hodnocení pro tento sport.

Graf 8 – Popularita florbalu

Florbal na základě grafu působí vyhraněně. Nemá ale tak extrémní krajní hodnoty, jako fotbal. Můžeme zde pozorovat podobnou četnost u průměrných hodnot, jako má fotbal.

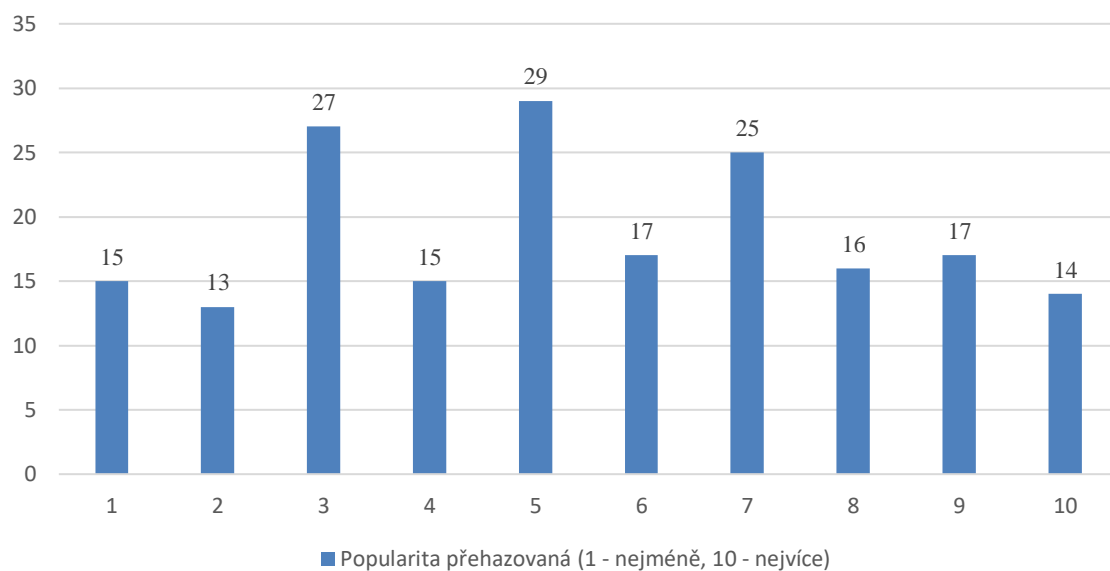
Popularita volejbalu (1 - nejméně, 10 - nejvíce)

Graf 9 – Popularita volejbalu

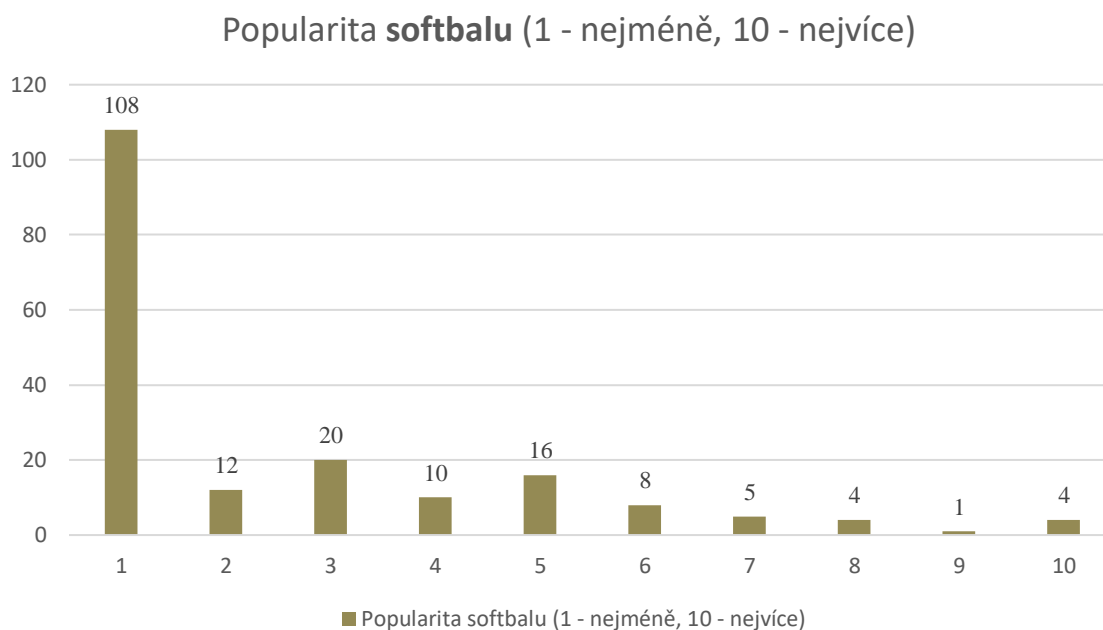
Výsledek popularity volejbalu je nejednoznačný a na první pohled těžko uchopitelný. Nicméně byla opět nejvyšší hodnota 10/10, a to ve 32 případech.

Popularita přehazované (1 - nejméně, 10 - nejvíce)

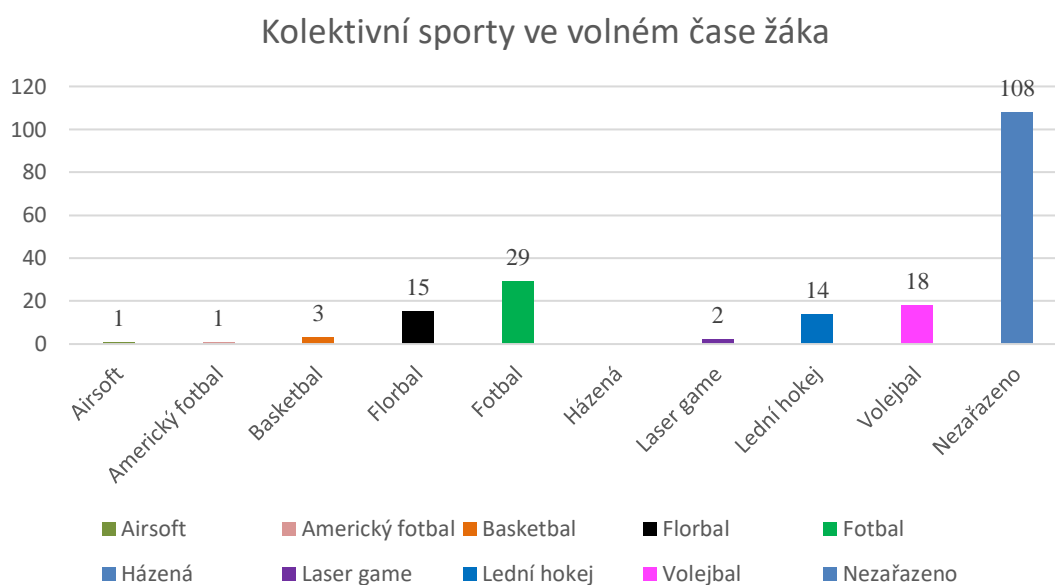
Graf 10 – Popularita přehazované

Přehazovaná dle výsledků žáka na druhém stupni ZŠ v Karlových Varech nenadchne, ani neurazí. Nejčtenější odpovědí byla hodnota 5/10 (29x).

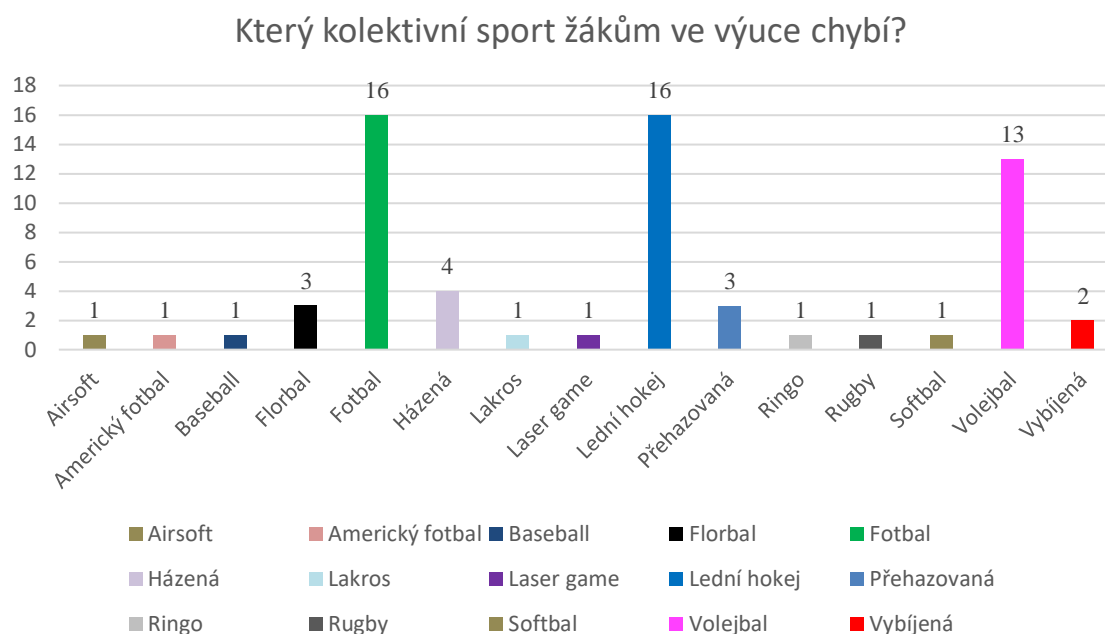
Graf 11 – Popularita softbalu

Graf softbalu ukázal až zarážející výsledek. Ten může mít dvě roviny. Přímou nám ukazuje, že ho žáci hrají neradi. Nicméně výsledek může poukazovat na skutečnost, že se na školách hraje málo, nebo se nehraje vůbec.

Graf 12 – Kolektivní sporty ve volném čase žáka

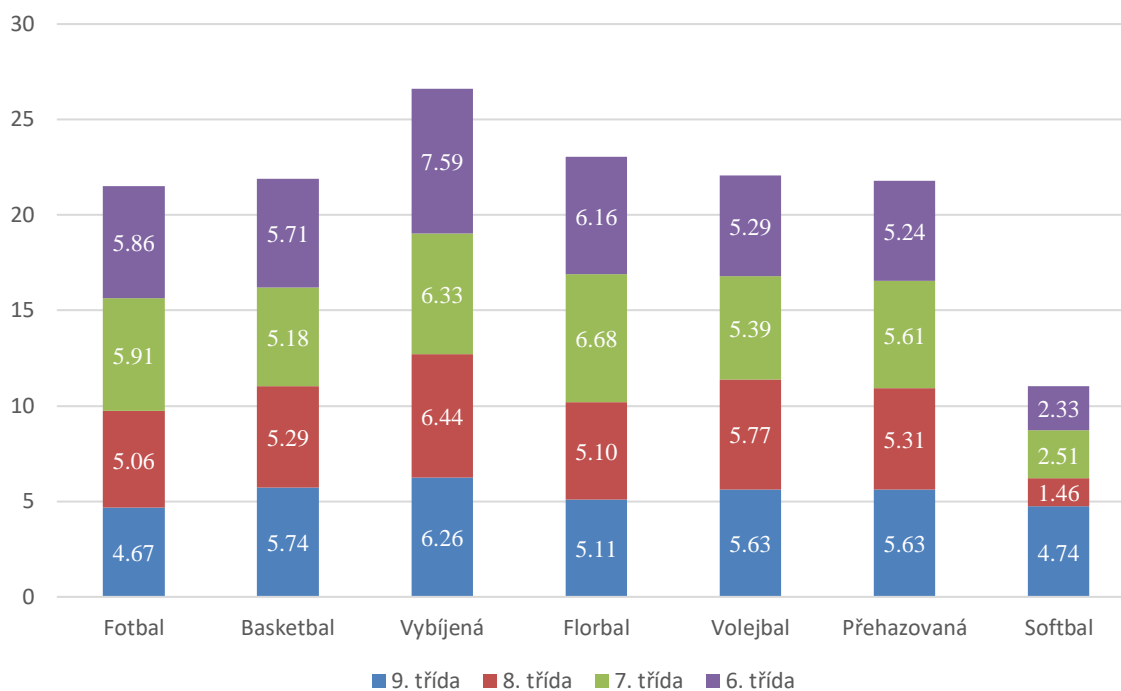
Na otázku č. 12 bohužel většina žáků odpověděla špatně. Výsledek poukazuje na nepochopení zadání. Podstatná část respondentů zvolila jako odpověď individuální sport. Zadání znělo: „Věnuješ se některému kolektivnímu sportu ve volném čase? Pokud odpovíš „ano“, o který sport se jedná?“ Nicméně téměř 30 dotázaných se věnuje ve volném čase fotbalu.

Graf 13 – Který kolektivní sport žákům ve výuce chybí?

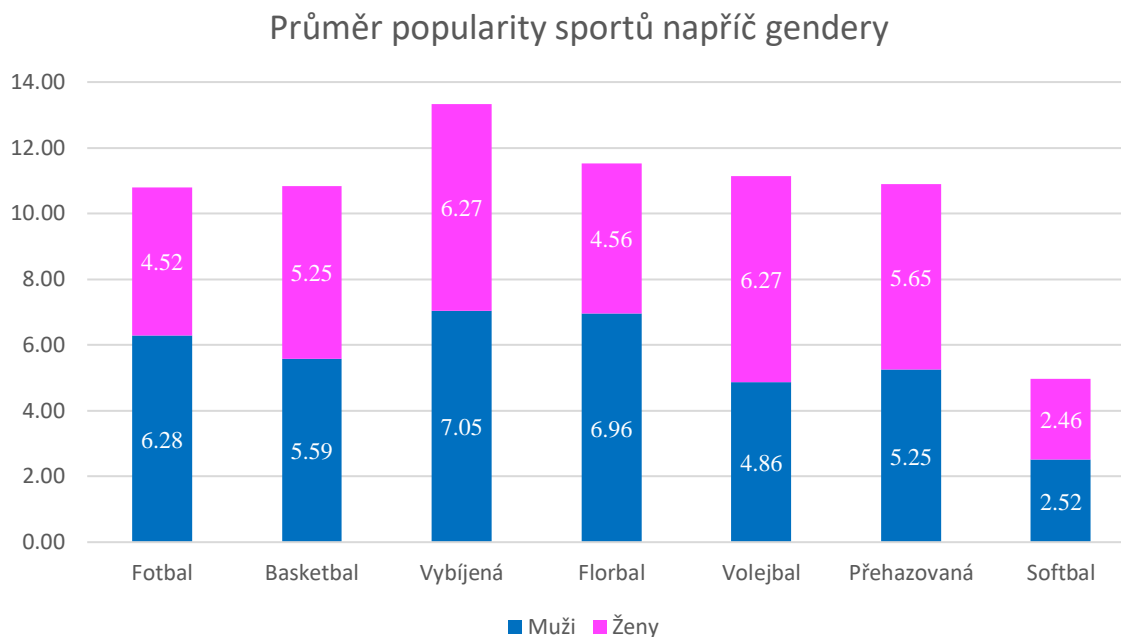
Graf č.13 poukazuje na zajímavý jev. Nezanedbatelná část respondentů by ve výuce uvítala lední hokej. Kromě hokeje by žáci uvítali více fotbalu a volejbalu. I přes to, že se vybíjená těší mezi dotázanými vysoké oblibě, tak se jí věnují dostatečně. Z tradičních sportů je překvapivá absence basketbalu.

Aritmetický průměr popularity sportů napříč třídami

Graf 14 – Průměr popularity sportů napříč třídami

Graf č.14 ukazuje průměrnou popularitu vybraných kolektivních sportů napříč třídami. Obecně nejméně populárním sportem je nepřekvapivě softbal, jen devátáci mají ještě v menší oblibě fotbal. Zástupci osmé třídy hrají nejraději vybíjenou, která se obecně v průměru těší vysoké popularitě. U sedmáků vítězí florbal a u šestáků opět vybíjená.

Graf 15 – Průměr popularity sportů napříč gendery

Dívky na 2. stupni základních škol v Karlových Varech hrají nejraději volejbal a vybíjenou. Průměr popularity vyšel u těchto sportů totožný (6,27/10). Pokud přehlédneme softbal, tak se u dívek netěší vysoké oblíbenosti fotbal (4,52/10). Ten se u chlapců naopak umístil na 3. místě s hodnotou 6,28/10. Výše se umístil florbal (6,96/10) a vybíjená (7,05/10).

Nejzásadnější odhalení spočívá ve zjevné nepopularitě softbalu mezi žáky 2. stupně základních škol v Karlových Varech. Zda plyne čistě z neoblíbenosti, nebo dokonce z neznalosti může být předmětem dalšího zkoumání. Dalším překvapením jsou téměř nulové informace o házené. Ta byla bohužel vynechána ze škálového měření a jen hrstka žáků ji zmínila v otevřených dotazech. Nejoblíbenějším kolektivním sportem chlapců plynoucího z aritmetického průměru je překvapivě vybíjená. U dívek byl předpoklad úspěšný částečně. Nejpopulárnější volejbal měl totiž na setinu shodný výsledek, jako vybíjená.

3.5 KOLEKTIVNÍ SPORTY VE VOLNÉM ČASE

První zpracovanou neznámou bude aktivní vyžití žáka ve volném čase. Jedná se o konkrétní kolektivní sport. V otevřeném dotazu žáci vyplňovali, zda se ve volném čase věnují kolektivnímu sportu. Pokud odpověděli, že se mu věnují, bylo jejich úkolem konkrétní sport uvést. Žák mohl napsat téměř cokoliv. Z toho důvodu se mezi odpověďmi často nacházely individuální sporty. Takové odpovědi byly zpracovány jako negativní odpověď (Nevěnuji se sportu ve volném čase).

Tabulka 2: *Kolektivní sport ve volném čase x Gender*

	Kolektivní sport ve volném čase	Kolektivní sport ve volném čase	Suma
Dívky	20 (35.89) [7.04]	63 (47.11) [5.36]	83
Hoši	60 (44.11) [5.73]	42 (57.89) [4.36]	102
Suma	80	105	185 (Celková suma)

Poznámka: (očekávané součty buněk); [statistika chí-kvadrát pro každou buňku]

Tabulka 3: *Hodnoty testu I*

Statistická metoda	Chí-kvadrát test
χ^2	22.486
p	<0.001
Významnost	0.05
Stupně volnosti	1

Na základě výsledku Chí-kvadrát testu vyplývá, že existuje souvislost mezi pohlavím žáka a kolektivním sportováním v jeho volném čase. Při pohledu na čísla taktéž dost jasně vyplývá, že chlapci se kolektivnímu sportu věnují spíše než dívky.

Tabulka 4: *Kolektivní sport ve volném čase x Třída*

	Kolektivní sport ve volném čase	Kolektivní sport ve volném čase	Suma
6. třída	22 (21.70) [0.00]	29 (29.30) [0.00]	51
7.třída	27 (24.26) [0.31]	30 (29.30) [0.23]	57
8. třída	22 (22.13) [0.00]	30 (29.87) [0.00]	52
9. třída	9 (11.91) [0.71]	19 (16.09) [0.53]	28
Suma	80	108	188 (Celkový suma)

Poznámka: (očekávané součty buněk); [statistika chí-kvadrát pro každou buňku]

Tabulka 5: *Hodnoty testu II*

Statistická metoda	Chí-kvadrát test
χ^2	1.79
p	<0.617
Významnost	0.05
Stupně volnosti	3

Nemůžeme říci, že na základě třídy, do které žák dochází, roste pravděpodobnost kolektivnímu sportu jako volnočasové aktivitě. V případě 9. třídy jsou hodnoty „na hraně“ normy.

Tabulka 6: *Kolektivní sport ve volném čase x Skupiny tříd*

	Kolektivní sport ve volném čase	Kolektivní sport ve volném čase	Suma
6. a 7. třída (skupina A)	49 (45.96) [0.20]	59 (62.04) [0.15]	108
8. a 9. třída (skupina B)	31 (34.04) [0.27]	49 (45.96) [0.20]	80
Suma	80	108	188 (celková suma)

Poznámka: (očekávané součty buněk); [statistika chí-kvadrát pro každou buňku]

Tabulka 7: *Hodnoty testu III*

Statistická metoda	Chí-kvadrát test
χ^2	0.824
p	0.364
Významnost	0.05
Stupně volnosti	1

Obecně se neprokázalo, že by v tomto případě měla třída, do které žák dochází, vliv na preferenci kolektivního sportu ve volném čase.

3.6 VLIV POHLAVÍ NA PREFERENCI VYBRANÉHO KOLEKTIVNÍHO SPORTU

Druhou neznámou práce nacházíme v tom, zda má pohlaví vliv na preferenci konkrétního sportu. Vybraná metoda se zdá být ideální, jelikož porovnává vzájemně neovlivňující se vztahy, v tomto případě preferenci dívek a preferenci hochů u jednoho sportu.

Test Mann Whitney 1: *Popularita fotbalu u chlapců x popularita fotbalu u dívek*

Významnost: <0.05

p: 0.0004

Cohenovo d: 0.238 (malý efekt)

Z běžného života nás tento závěr pravděpodobně příliš nepřekvapí. Nicméně je tomu tak. Skutečně existuje rozdíl v oblíbenosti fotbalu mezi dívkami a mezi chlapci pro vybraný soubor. Efekt přenesený do běžného života je ale malý.

Test Mann Whitney 2: *Popularita volejbalu u chlapců x popularita volejbalu u dívek*

Významnost: <0.05

p: 0.0004

Cohenovo d: 0.24 (malý efekt)

Prokazatelně existuje rozdíl v oblíbenosti nejen u fotbalu, ale i u volejbalu, nicméně s nízkým efektem.

Test Mann Whitney 3: *Popularita florbalu u chlapců x Popularita florbalu u dívek*

Významnost: <0.05

p: <0.001

Cohenovo d: 0.116 (žádný efekt)

Taktéž v případě florbalu existuje prokazatelný rozdíl popularity florbalu u tradičních pohlaví v případě vybraných probandů.

Test Mann Whitney 4: *Popularita basketbalu u chlapců x Popularita basketbalu u dívek*

Významnost: <0.05

p: <0.187

Cohenovo d: 0.259 (malý efekt)

V případě basketbalu se souvislost mezi pohlavím a preferencí kolektivního sportu ve volném čase neprokázala.

3.7 PREFERENCE KOLEKTIVNÍHO SPORTU V JEDNÉ SKUPINĚ PROBANDŮ

Předposlední užitý nástroj se nazývá Wilcoxonův test. Ten slouží k porovnání hodnot dvou vzájemně ovlivňujících se vzorků. V tomto případě to znamená porovnání odpovědí jednoho genderu na dva problémy.

Test Wilcoxon 1: *Hoši preferují florbal před fotbalem*

Významnost: <0.05

p: 0.582

Cohenovo d: 0.44 (malý efekt)

Na základě zkoumání neexistuje rozdíl mezi oblíbeností florbalu a fotbalu u hochů ve výuce tělesné výchovy.

Test Wilcoxon 2: *Hoši preferují vybíjenou před florbalem*

Významnost: <0.05

p: 0.48

Cohenovo d: 0.241 (malý efekt)

Podobný závěr jako u předchozího zkoumání platí i v tomto případě. Nelze říci, že by hoši jednoznačně preferovali v rámci výuky tělesné výchovy vybíjenou oproti florbalu.

Test Wilcoxon 3: *Kluci preferují vybíjenou před softbalem*

Významnost: <0.05

p: <0.001

Cohenovo d: 1.469 (velký efekt)

Hoši prokazatelně preferují ve výuce tělesné výchovy vybíjenou před softbalem. Zjištění opírám o výsledek tohoto testu a o závěry popisné statistiky. Na základě Cohanova d je toto zjištění velmi významné.

Test Wilcoxon 4: *Dívky preferují fotbal před florbalem*

Významnost: <0.05

p: 0.394

Cohenovo d: 0.356 (malý efekt)

Jelikož skóre „p“ nesplňuje podmínky významnosti, neexistuje prokazatelný rozdíl v oblíbenosti florbalu a fotbalu ve výuce tělesné výchovy u vybraných dívek.

Test Wilcoxon 5: *Dívky preferují vybíjenou před florbalem*

Významnost: <0.05

p: <0.001

Cohenovo d: 1.357 (velký efekt)

Na základě zkoumání a závěrů popisné statistiky lze skutečně konstatovat, že by si testované dívky skutečně raději zahrály vybíjenou nežli florbal.

Test Wilcoxon 6: Dívky preferují vybíjenou před softbalem

Významnost: <0.05

p: <0.001

Cohenovo d: 1.237 (velký efekt)

Výsledek tohoto zkoumání byl očekávaný. Výsledek v nadsázce ukázal, že dívky ze zkoumaného souboru si v nadsázce raději zahrají i piškvorky nežli softbal.

3.8 HROMADNÉ VYHODNOCENÍ POPULARITY KOLEKTIVNÍCH SPORTŮ

Pro vyhodnocení více vzorků najednou slouží nástroj s názvem Anova. Pro toto zkoumání byla použita jednosměrná varianta, která pracuje pouze s jednou proměnnou. Tu v tomto případě představuje zvolená hodnota na škále 1-10.

Chlapci

F = 8.887

p = <0.001

Významnost <0.05

Tabulka 8: Anova měření – Chlapci

Chlapci	Fotbal	Basketbal	Vybíjená	Florbal	Volejbal	Přehazovaná	Softbal	Total
N	102	102	102	102	102	102	102	714
Mean	7.049	6.961	6.284	5.588	5.245	4.863	2.52	5.5

Dívky

F = 6.496

p = 0.000048

Významnost $p < 0.05$

Tabulka 9: *Anova měření – Dívky*

Dívky	Fotbal	Basketbal	Vybíjená	Florbal	Volejbal	Přehazovaná	Softbal	Total
N	85	85	85	85	85	85	85	595
Mean	6.271	6.271	5.647	5.247	4.565	4.518	2.459	5

Díky ANOVA testu můžeme konstatovat, že existují rozdíly v oblíbenosti jednotlivých kolektivních sportů, jenž byly v tomto testu zkoumány. Na základě popisné statistiky lze přibližně určit pořadí. Vzorky jsou seřazeny právě podle této hodnoty. Ke stanovení detailního pořadí by bylo zapotřebí tzv. post-hoc testu.

4 CÍL A ÚKOLY PRÁCE

Cílem práce je analyzovat popularitu kolektivních sportů na druhém stupni základních škol v Karlových Varech.

Pro dosažení cílů práce byly stanoveny tyto úkoly:

- Představit teoretická východiska řešené problematiky
- Sestavení vhodného dotazníku
- Zpracování dat získaných z dotazníkového šetření na 2. stupni základních škol v Karlových Varech.
- Představení nejoblíbenějších a nejméně oblíbených sportů na různé věkové kategorie i pohlaví.

HYPOTÉZY A VÝZKUMNÁ OTÁZKA

Hypotézy

- Oblíbenost kolektivních sportů bude u chlapců obecně významně vyšší než u dívek.
- Nejoblíbenějším kolektivním sportem dívek je volejbal.
- Nejoblíbenějším kolektivním sportem chlapců je fotbal.

Výzkumná otázka

- Jaká je struktura popularity kolektivních sportů na druhém stupni základních škol v Karlových Varech?

DISKUZE

Díky dotazníkovému šetření a následné analýze popularity přináší práce velký objem informací a závěrů. Za pomoci popisné statistiky práce ukazuje základní data jako jsou pohlaví nebo třída ZŠ respondenta. Zastoupení pohlaví je poměrně vyrovnané. Dotazník vyplnilo 85 dívek a 102 chlapců, celkem 182 probandů. Největší zastoupení má 7. třída (35 chlapců a 22 dívek). Následuje 8. třída (28 chlapců a 24 dívek). V šesté třídě, jako jediné, odpovídalo více dívek (26), než chlapců (25). A poslední, devátá třída nabídla rovnocenný vzorek v podobě 14 zástupců z obou stran.

V otázce nejoblíbenějšího kolektivního sportu, kdy tázaní vyplňovali otevřenou otázku na toto téma, kralovali u chlapců fotbal (37) a florbal (23). Dívky psali nejčastěji volejbal (20) a vybíjenou (18). Zajímavé je opačné rozpoložení odpovědí ve vztahu ke genderu. Tato otázka měla jeden velký limit s ohledem na to, že spousta žáků odpověděla nevhodně. Nejčastější chybou bylo uvedení individuálního sportu. Pokud by se výzkum opakoval, bylo by na místě dát na výběr ze širší škály kolektivních sportů a žáci by pouze volili možnost.

Výsledky dotazu „nejčastěji hraného kolektivního sportu ve výuce“ jsou lepší. Více jak 100 probandů zastává názor, že nejčastěji v hodinách tělesné výchovy hrají florbal. To není zanedbatelné množství s ohledem na celkový počet tázaných (187). S velkým odstupem následuje vybíjená (48). Další kolektivní sport se nad hranici 20 odpovědí nedostal. Je zajímavé, že i přes vysokou frekvenci odpovědí pro florbal je tento sport u souboru relativně populární. Zde výjimečně zmíním házenou, která je evidentně na ústupu. Z čísel vyplývá, že jí žáci nehrají a zároveň nikomu nechybí (pouze 4 žákům ze 187). Bohužel nebyla zahrnuta do škálových dotazníků. Výsledek by byl jistě zajímavý.

Pohled na škálové dotazníky jasně ukazuje kontroverzi u florbalu a fotbalu. Žáci je podle všeho buď „milují, nebo nenávidí“. Vykazují totiž extrémní krajní hodnoty. Naopak nejvíce neutrálně působí basketbal. Můžeme také vidět první náznaky toho, že softbal tito žáci pravděpodobně ani neznají. Ve 108 případech mu udělili nejnižší hodnocení popularity. Dalším poznatkem je vysoká obliba vybíjené 70 respondentů zvolil nejvyšší a druhé nejvyšší hodnocení. 1 bod z 10 pak vybíjená „získala“ pouze 17x.

V otázce kolektivního sportu ve volném čase se opět projeví limity ankety. Značná část odpovědí se týkala individuálního sportu. Správné odpovědi ukázali na fotbal (29), volejbal (18) a florbal (15). Tudíž se opakují sport, které žáci nejčastěji vyplňovali jako oblíbené.

Částečně zajímavým zjištěním je anketa „Který kolektivní sport ti ve výuce chybí?“. Nejčastější odpověď byla v tomto případě fotbal a lední hokej (17). Nevím, zda učitelé chodí s žáky v rámci výuky na ledovou plochu. Pokud ne, stálo by to za pováženou. Fotbal opět ukazuje svou dominanci.

Průměrné hodnoty popularity kolektivních sportů ve třídách jen podtrhují doposud popsané jevy. Softbal žáci hrají neradi. Florbal, vybíjenou, volejbal a fotbal naopak hrají s oblibou. Zástupci deváté třídy překvapivě fotbal nepreferují, to je ale s ohledem na slabý vzorek nepřiliš vypovídající. Na základě aritmetických průměrů škálových dotazníků hrají zástupci dívčí skupiny s nejvyšší oblibou volejbal (6,24/10). Fotbal mají v oblibě výrazně méně (4,52/10), než chlapci (6,28/10). U chlapců má nejvyšší hodnotu vybíjená (7,05/10), následuje florbal (6,96/10).

Popisná statistika ukázala na jedné straně absenci zájmu o softbal a vybíjenou. V případě vybíjené není závěr zcela objektivní z důvodu absence škálového šetření pro tento kolektivní sport. Na druhé straně můžeme pozorovat vysoký zájem o vybíjenou u obou pohlaví.

Testování za pomoci Chí-kvadrát testu nabídla existující souvislost mezi pohlavím testovaného žáka a tím, že se ve volném čase věnuje kolektivnímu sportu. Pouze 20 dívek provozuje kolektivní sport ve volném čase. U chlapců je hodnota trojnásobná. Nutno přihlídnout k nižšímu vzorku testovaných dívek. Pokud v testu vyměníme gender za třídu, tak souvislost neexistuje, a to ani v případě kumulace 4 tříd do 2 skupin.

U párových testů se prokázaly vztahy mezi genderem a oblíbeností konkrétních kolektivních sportů. Tento jev platí pro fotbal, florbal i volejbal. S ohledem na závěry popisné statistiky můžeme k těmto sportům přiřadit konkrétní pohlaví (fotbal chlapci, florbal chlapci, volejbal dívky). Basketbal v tomto případě spojitost s konkrétním pohlavím nevykazuje. Taktéž se prokázaly preference jednoho ze dvou kolektivních sportů pro konkrétní gender. U zkoumaných dvojic kolektivních sportů se u chlapců prokázala preference pouze u vybíjené oproti softbalu. Dívky by si prokazatelně vybrali z dvojic vybíjená x florbal a vybíjená x softbal. Za pomoci aritmetických průměrů škálového šetření a ANOVA testu lze bezpečně říci, že mezi popularitou jednotlivých sportů existuje rozdíl. Cohenovo d přineslo u několika testů pohled na významnost výsledku

V otázce struktury kolektivních sportů u vybraného souboru lze bezpečně říci, že softbal se nachází na jeho chvostu. Vybíjenou můžeme nazvat jako nejpoblárnějši sport pro oba vybrané gendery. Chlapci preferují také fotbal a florbal, zatímco dívky volejbal. Basketbal a přehazovaná se netěší vysoké oblíbenosti, ani neoblíbenosti. U házené a ledního hokeje by bylo zajímavé podrobnější šetření vzhledem k absenci zájmu u prvního a relativně vysokému zájmu u druhého jmenovaného.

ZÁVĚR

Představení teoretických východisek dané problematiky a sestavení vhodného dotazníku proběhlo až na výše zmíněné rezervy, úspěšně. Rezervou práce budiž nižší množství škol s počtem zodpovězených dotazníků nad 25 (2 školy). Množství by jistě zvýšila osobní návštěva základních škol. Zpracování získaných dat proběhlo s rezervami. Největší objem informací přinesla popisná statistika. Za pomoci Chí-kvadrát testu, Mann-Whitneyho U testu a Wilcoxonova testu proběhlo k testování omezeného množství skupin. Otázka, zda by rozsáhlejší testování přineslo úměrně vyšší množství zajímavých zjištění. V případě ANOVA testu je na tuto otázku jasná odpověď. Pokud by došlo k post-hoc testování, získali bychom přesné pořadí kolektivních sportů. Nicméně k představení nejoblíbenějších a nejméně oblíbených sportů pro konkrétní pohlaví došlo. Testování na základě třídy proběhlo pouze za pomoci metody Chí-kvadrát. U ostatních testů zůstalo opomenuto. Cíle tudíž bylo dosaženo pouze částečně.

Již ze závěrů popisné statistiky vyplynulo, že všechny tři hypotézy práce byly liché. U preference kolektivního sportu vybraným pohlavím, u nejpoblárnějšího sportu mezi chlapci i u nejpoblárnějšího sportu mezi dívkami přijímáme H_0 .

RESUMÉ

Práce na téma „popularita kolektivních sportů na 2. stupni ZŠ v Karlových Varech“ nabízí v kapitole teoretických východisek pohled do problematiky kolektivních sportů nejprve globálně. Následuje rozbor informací pro konkrétní oblasti. Ať už geografickou, socio-ekonomicko-kulturní, nebo fyziologickou. Praktická část patří, jak už název práce napovídá, analýze popularity kolektivních sportů na základních školách v Karlových Varech, což je i samotným cílem práce. Ke zpracování dat bylo použito několika statistických nástrojů. Patří mezi ně například Chí-kvadrát test, Mann-Whitney U test, nebo Wilcoxonův test. Práce přinesla několik zajímavých zjištění k tématu popularity kolektivních sportů na základních školách, které lze pravděpodobně přenést do praxe. Na práci lze též navázat hlubším zkoumáním v dané lokalitě, nebo obdobným zkoumáním v jiné lokalitě.

The thesis on the topic „popularity of collective sports at the second level of primary school in Karlovy Vary“ offers in the chapter of theoretical background a global view of collective sports. This is followed by an analysis of information for specific areas. Whether geographical, socio-economic-cultural or physiological. The practical part belongs, as the title of the thesis suggests, to the analysis of the popularity of collective sports in primary schools in Karlovy Vary, which is the very aim of thesis. Several statistical tools were used to process the data. These include, for example, the Chi-squared test, the Mann-Whitney U test, or the Wilcoxon test. The theses produced some interesting findings on the topic of the popularity of team sports in primary schools, which can probably be transferred to practice. The thesis can also be followed up with more in-depth research in the locality, or similar research in another locality.

SEZNAM LITERATURY

- Bendová, H. (2019). *Co je nového v počítačových hrách*. Nová beseda.
- Benešová, D. (2020). *Kognitivní funkce a pohybový výkon*. Západočeská univerzita v Plzni.
- Botek, M., Neuls, F., Klimešová, I., & Vyhnánek, J. (2017). *Fyziologie pro tělovýchovné obory: (vybrané kapitoly)*. Univerzita Palackého v Olomouci.
- Brown, V., Sheppard, L., Salmon, J., Arundell, L., Cerin, E., Ridgers, N. D., Hesketh, K. D., Daly, R. M., Dunstan, D. W., Brown, H., Gatta, J. D., Chinapaw, J. M. M., & Moodie, M. (2024). Cost-effectiveness of reducing children's sedentary time and increasing physical activity at school: the Transform-Us! intervention. *International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity*, 21(1), 1-12.
- Havránek, J., & Neterda, F. (2024). *Obce v datech*. Retrieved March 3, <https://www.obcevdtech.cz/>
- Hošek, V. (1998). *Pohyb a tělo: výběr filosofických textů*. Karolinum.
- Hospodářské noviny. (2024). *Posedlost dálnicemi jako past. Chudým krajům by pomohlo něco úplně jiného, než co tlačí politici*. (O. Houska), Hn.cz. Retrieved March 20, <https://archiv.hn.cz/c1-67289210-posedlost-dalnicemi-jako-past-chudym-krajum-by-pomohlo-neco-uplne-jineho-nez-co-tlaci-politici>
- Hrabinec, J. (2017). *Tělesná výchova na 2. stupni základní školy*. Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum.
- Hsu, R. M. C. S., & Valentova, J. V. (2020). Motivation for different physical activities: a comparison among sports, exercises and body/movement practices. *Psicologia USP*, 31(1), 1-10.
- Jansa, P., & Dovalil, J. (2007). *Sportovní příprava*. Q-art.
- Kalman, M., Hamřík, Z., & Pavelka, J. (2009). *Podpora pohybové aktivity: pro odbornou veřejnost*. ORE-institut.
- Knotová, D. (2011). *Pedagogické dimenze volného času*. Paido.
- Kopecký, M., Kikalová, K., & Tomanová, J. (Eds.). (2013). *Antropologicko-psychologicko-sociální aspekty podpory zdraví a výchovy ke zdraví*. Univerzita Palackého v Olomouci.

- Nešpor, K. (2011). *Návykové chování a závislost: současné poznatky a perspektivy léčby* (Vyd. 4., aktualiz.). Portál.
- Neuls, F., & Frömel, K. (2016). *Pohybová aktivita a sportovní preference adolescentek*. Univerzita Palackého v Olomouci.
- Perič, T., & Suchý, J. (2010). *Identifikace sportovních talentů*. Karolinum.
- Obce v datech, s.r.o. (2024). *Obce v datech*. Retrieved April 29, 2024, from <https://www.obcevdtech.cz/>
- Reigal, R. E., Hernández-Martos, J., Monteiro, D., Pérez-López, R., Hernández-Mendo, A., & Morales-Sánchez, V. Motivational Orientation, Boredom and Fun in Physical Education: The Mediation Role of Self-Esteem and Motor Self-Efficacy. *Perceptual and Motor Skills*.
- Rychtecký, A., & Tilinger, P. (2017). *Životní styl české mládeže: pohybová aktivita, standardy a normy motorické výkonnosti*. Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum.
- Sekot, A. (Ed.). (2004). *Sociální dimenze sportu*. Masarykova univerzita.
- Seol, S. -H., & Lee, S. -B. (2023). The Mediating Effects of Sports Confidence in the Relationship between the Fun Factors and Self-Realization in Liberal Arts Physical Education Class. *Korean Society for Leisure Sciences*, 14(3), 161-170.
- Slepička, P., Slepičková, I., & Mudrák, J. (2018). *Rizikové chování ve sportu dětí a mládeže*. Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum.
- Slepičková, I. (2000). *Sport a volný čas*. Karolinum.
- Strachová, M. (2013). *Sport a Český svaz tělesné výchovy po roce 1989*. Masarykova univerzita.
- Suchá, J., Dolejš, M., Pipová, H., Maierová, E., & Cakirpaloglu, P. (2018). *Hraní digitálních her českými adolescenty*. Univerzita Palackého v Olomouci.
- Široký, J. (2011). *Tvoříme a publikujeme odborné texty*. Computer Press.
- Tomkinson, G. R., & Olds, T. S. (2007). Secular Changes in Pediatric Aerobic Fitness Test Performance: The Global Picture. In G. R. Tomkinson & T. S. Olds (Eds.), *Pediatric Fitness* (pp. 46-66). KARGER.
- Vágnerová, M. (2012). *Vývojová psychologie: dětství a dospívání* (Vydání druhé, doplněné a přepracované). Karolinum.

Valach, P., Benešová, D., Salcman, V., & Schulz, H. (2016). *Kids in motion*. Netzwerk e.V.

Vilhjalmsson, R., & Kristjansdottir, G. (2003). Gender differences in physical activity in older children and adolescents: the central role of organized sport. *Social Science & Medicine*, 56(2), 363-374.

Zhang, Z. (2023). Research on the Development of Recent Game Market. *Advances in Economics, Management and Political Sciences*, 22(1), 264-272.

Zormanová, L. (2014). *Obecná didaktika: pro studium a praxi*. Grada.

MŠMT. (2024). *FINANČNÍ PODPORA*. Retrieved February 12, 2024, <https://www.msmt.cz/mladez/financni-podpora>

Obce v datech, s.r.o. (2023). *2023 kvalita života je nejvyšší opět v Říčanech. Nově je pro obce zohledněna příhraniční nabídka pracovních míst a nákupy*. Obce v datech. Retrieved March 3, 2024, <https://www.obcevdtech.cz/clanky/2023-kvalita-zivota-je-nejvyssi-opet-v-ricanech-nove-je-pro-obce-zohlednena-prihranicni-nabidka-pracovnich-mist-a-nakupy>

Fakulta tělesné výchovy a sportu. (2012). Retrieved February 12, 2024, https://ftvs.cuni.cz/katedry/kms/Dvor/Opakovani_ZK_2012_13.pdf

SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK, GRAFŮ A DIAGRAMŮ

Označení	Str.	Označení	Str.
Graf 1 - Gender	26	Graf 8 – Popularita florbalu	32
Graf 2 - Třídy	27	Graf 9 – Popularita volejbalu	33
Graf 3 - Nejoblíbenější kolektivní sport	28	Graf 10 – Popularita přehazované	33
Graf 4 – Nejhranější kolektivní sport	29	Graf 11 – Kolektivní sporty ve volném čase žáka	34
Graf 5 – Popularita fotbalu	30	Graf 12 – Který kolektivní sport žákům ve výuce chybí?	34
Graf 6 – Popularita basketbalu	31	Graf 13 – Průměr popularity sportů napříč třídami	35
Graf 7 – Popularita vybíjené	31	Graf 14 – Průměr popularity sportů napříč gendery	36
Graf 15 – Průměr popularity sportů napříč gendery			
Tabulka 1: Spokojenost života v Karlových Varech	10	Tabulka 5: Hodnoty testu II	39
Tabulka 2: Kolektivní sport ve volném čase x Gender	38	Tabulka 6: Kolektivní sport ve volném čase x Skupiny tříd	40
Tabulka 3: Hodnoty testu I	38	Tabulka 7: Hodnoty testu III	40
Tabulka 4: Kolektivní sport ve volném čase x Třída	39	Tabulka 8: Anova měření – Chlapci	44
Tabulka 9: Anova měření – Dívky	45		

PŘÍLOHY

Příloha I - Dotazník

1. Gender*

Vyberte jednu odpověď

Muž

Žena

Jiné

2. Název školy:*

Napište jedno nebo více slov...

500

3. Třída:*

Napište jedno nebo více slov...

500

4. Který kolektivní sport je tvůj nejoblíbenější?*

Napište jedno nebo více slov...

10. Jak moc tě baví volejbal?*

★	★	★	★	★	★	★	★	★	★
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

11. Jak moc tě baví přehazovaná?*

★	★	★	★	★	★	★	★	★	★
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

12. Jak moc tě baví softbal?*

★	★	★	★	★	★	★	★	★	★
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

13. Věnuješ se některému kolektivnímu sportu ve volném čase? Pokud odpovíš "ano", o který sport se jedná?*

Napište jedno nebo více slov...

13. Věnuješ se některému kolektivnímu sportu ve volném čase? Pokud odpovíš "ano", o který sport se jedná?*

Napište jedno nebo více slov...

500

14. Existuje kolektivní sport, který bys rád hrál, ale ve škole se mu nevěnujete?*

Napište jedno nebo více slov...

500